

Eindverslag Opgraving

Ruiselede, Poekestraat-Jasmijnstraat

Titel

Eindverslag opgraving Ruiselede, Poekestraat-Jasmijnstraat

Auteurs

Jeroen Vanden Borre en Alice-Jan Hellinx

Met bijdragen van: Tina Dyselinck, Niels Janssens, Yves Perdaen en Carola Stern

Erkende archeoloog

BAAC Vlaanderen bvba

OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer

2021-0491

Plaats en datum

Gent, 10 februari 2023

Reeks en nummer

BAAC Vlaanderen Rapport 2414

ISSN 2033-6896

Wettelijk depot

KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte.....	1
1.1	Administratieve gegevens	1
1.2	Archeologische voorkennis	5
1.2.1	Samenvatting bureauonderzoek (AN ID17831)	5
1.3	Onderzoeksopdracht	6
1.3.1	Onderzoeksdoelstelling	6
1.3.2	Onderzoeksvragen	6
1.3.3	Randvoorwaarden.....	7
1.3.4	Geplande werken en bodemingrepen	7
1.4	Werkwijze en strategie	8
1.4.1	Methode en technieken.....	8
1.4.2	Organisatie van de opgraving	10
1.4.3	Afwijkingen uitvoer onderzoek	10
1.4.4	Sampling, selectie- en inzaam strategie vondsten en stalen	13
1.4.5	Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding.....	13
2	Bodem en paleolandschap	14
2.1	Paleolandschappelijk en bodemkundig kader	14
2.2	Bodemkundige profielregistraties.....	16
2.2.1	Beschrijving bodemkundige profielregistraties	16
2.3	Interpretatie bodem en paleolandschap	19
2.3.1	Genese bodem en paleolandschap	19
2.3.2	Bewaringstoestand bodemopbouw	20
2.3.3	Bodem en paleolandschap in een ruimer regionaal kader.....	20
3	Sporen en structuren	21
3.1	Inleiding	21
3.2	Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak.....	21
3.3	Stratigrafie van de site	21
3.4	Weergave onderzoek: kaarten	22
3.5	Beschrijving sporenbestand	26
3.6	Interpretatie sporen en structuren	26
3.6.1	Paalkuilen	26
3.6.2	Kuilen	29
3.6.3	Greppels.....	30
3.6.4	Drainage en verstoringen.....	32
3.7	Opbouw archeologische site	33
3.7.1	Steentijd	33
3.7.2	Bronstijd.....	34
3.7.3	Ijzertijd	34

3.7.4	Romeinse periode	35
3.7.5	Middeleeuwen tot nieuwe-nieuwste tijd	39
4	Vondsten	41
4.1	Inleiding	41
4.2	Administratieve gegevens	41
4.3	Methode en technieken	41
4.4	Handgevormd aardewerk	42
4.4.1	Assessmentmethode	42
4.4.2	Inventaris	42
4.4.3	Interpretatie	43
4.4.4	Conservatie en behandeling	43
4.4.5	Potentieel op kenniswinst	43
4.4.6	Exploitatie kenniswinst	43
4.5	Romeins aardewerk	43
4.5.1	Assessmentmethode	43
4.5.2	Inventaris	44
4.5.3	Interpretatie	44
4.5.4	Conservatie en behandeling	45
4.5.5	Potentieel op kenniswinst	45
4.5.6	Exploitatie kenniswinst	45
4.6	Vuursteen	45
4.6.1	Assessmentmethode	45
4.6.2	Inventaris	45
4.6.3	Interpretatie	46
4.6.4	Conservatie en behandeling	46
4.6.5	Potentieel op kenniswinst	46
4.6.6	Exploitatie kenniswinst	46
4.7	Metaal	47
4.7.1	Assessmentmethode	47
4.7.2	Inventaris	47
4.7.3	Interpretatie	47
4.7.4	Conservatie en behandeling	47
4.7.5	Potentieel op kenniswinst	47
4.7.6	Exploitatie kenniswinst	47
4.8	Natuursteen	48
4.8.1	Assessmentmethode	48
4.8.2	Inventaris	48
4.8.3	Interpretatie	48
4.8.4	Conservatie en behandeling	48
4.8.5	Potentieel op kenniswinst	48

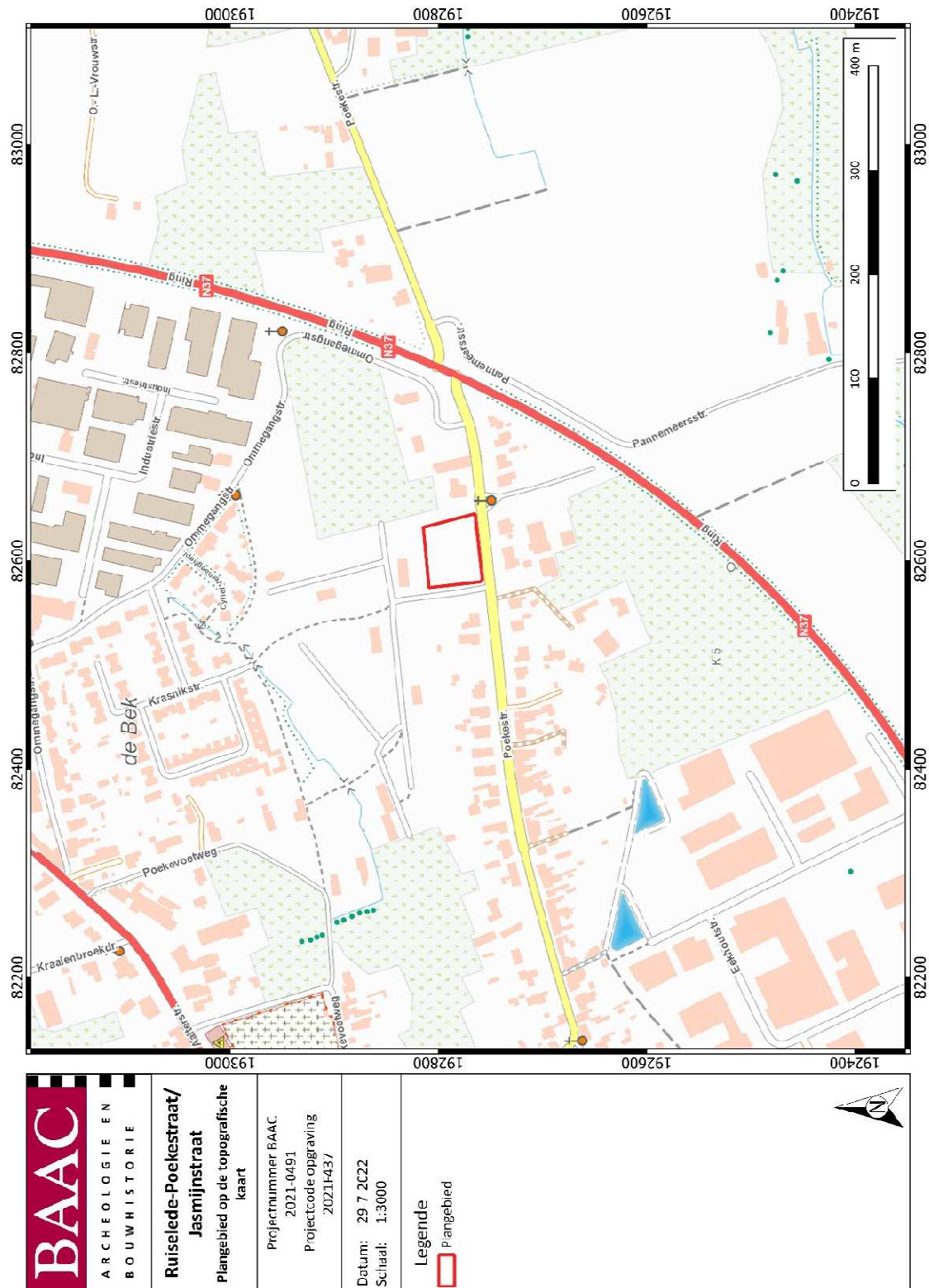
4.8.6	Exploitatie kenniswinst	49
4.9	Bouwkeramiek	49
4.9.1	Assessmentmethode	49
4.9.2	Inventaris	49
4.9.3	Interpretatie	49
4.9.4	Conservatie en behandeling	49
4.9.5	Potentieel op kenniswinst	49
4.9.6	Exploitatie kenniswinst	50
4.10	Organisch materiaal	50
4.11	Bewaring en deponering	50
5	Stalen	52
5.1	Inleiding	52
5.2	Administratieve gegevens	52
5.3	Methode en technieken	52
5.4	Inventaris	52
5.5	Conservatie en behandeling	52
5.6	Potentieel op kenniswinst	52
5.7	Exploitatie kenniswinst	53
5.8	Waardering en analyse	53
5.9	Bewaring en deponering	53
6	Synthese onderzoeksresultaten	54
6.1	Datering en interpretatie van de archeologische site	54
6.2	De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader	54
6.3	Confrontatie met resultaten vooronderzoek	55
6.4	Aanwezigheid archeologisch erfgoed na de opgraving	56
6.4.1	Niet opgegraven archeologisch erfgoed	56
6.4.2	Zones zonder archeologisch erfgoed	56
6.5	Onderzoeksvragen: antwoorden	56
7	Samenvatting	59
8	Lijsten	60
8.1	Figurenlijst	60
8.2	Plannenlijst	60
8.3	Tabellenlijst	60
9	Bibliografie	62
10	Bijlagen	64

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Ruiselede, Poekestraat-Jasmijnstraat		
Ligging	Poekestraat 55, 8755 Ruiselede, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Ruiselede, Afdeling Ruiselede, Sectie C, Perceel 217R		
Coördinaten	Noordwest:	x: 82574,357	y: 192814,527
	Noordoost:	x: 82644,794	y: 192814,527
	Zuidwest:	x: 82574,357	y: 192757,680
	Zuidoost:	x: 82644,794	y: 192757,680
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2021-0491		
ID Archeologienota	ID17831 ¹		
Opgraving	Projectcode	2021F437	
	Erkende archeoloog	Jeroen Vanden Borre (Erkenningsnummer: 2015/00021)	
	Betrokken actoren	Jeroen Vanden Borre (veldwerkleider)	
		Alice-Jan Hellinx (archeoloog)	
		Sarah De Cleer (archeoloog)	
		Jonas Boulangier (stagestudent)	
		Tina Dyselinck (specialist handgevormd aardewerk)	
		Niels Janssens (specialist Romeins aardewerk)	
		Yves Perdaen (specialist vuursteen)	
		Carola Stern (specialist natuursteen)	
	Betrokken derden	/	
	Uitvoertermijn	7 september 2021-13 september 2021 (4 werkdagen)	

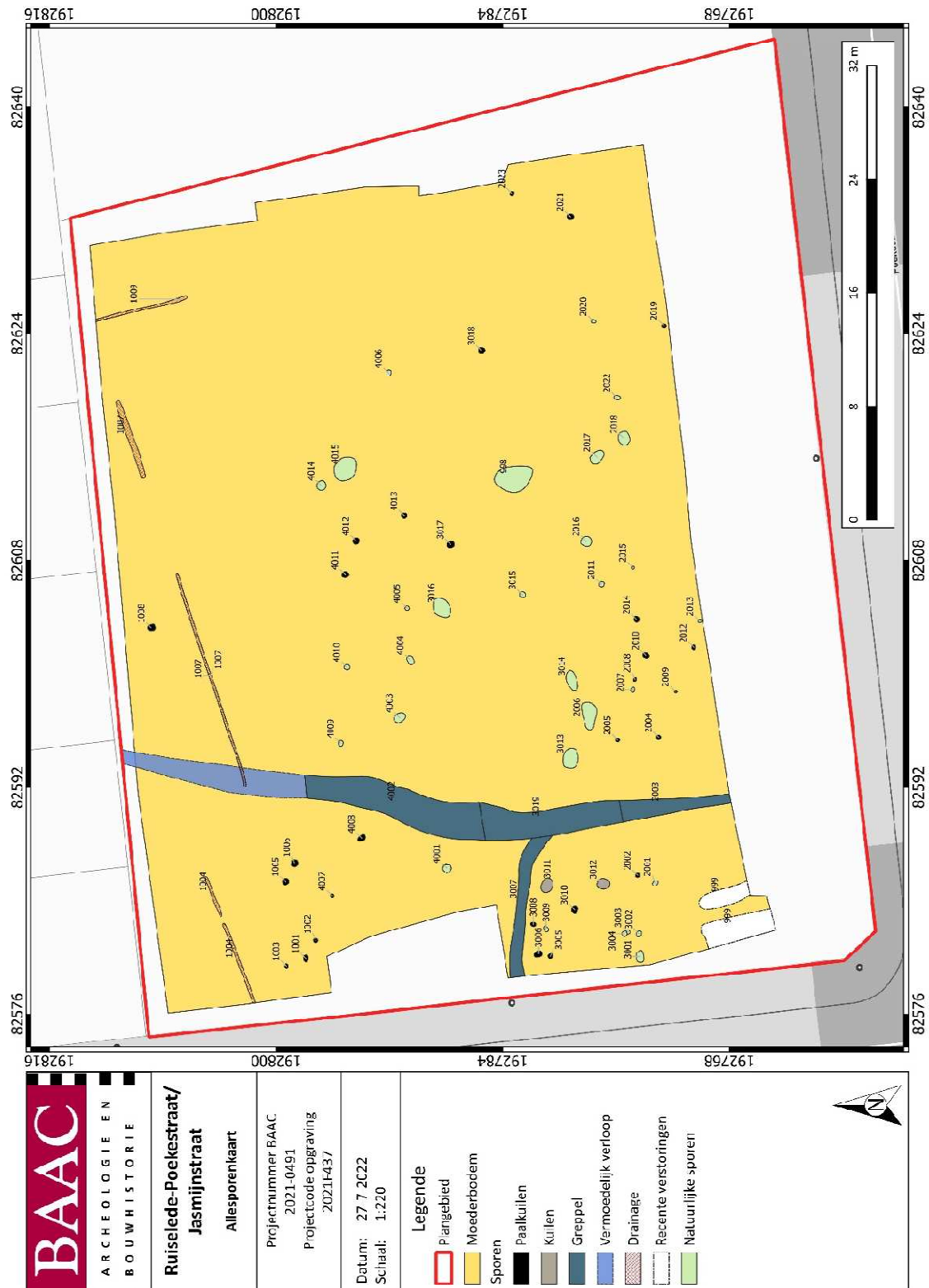
¹ NOTE 2021

Plan 1: Plangebied op de topografische kaart² (digitaal; 1:10.000; 29/07/2022).

² AGIV 2022

³ AGIV 2023b

Plan 3: Plangebied op kadastrale kaart (GRB)⁴ met projectie van de aangetroffen sporen (digitaal; 1:1; 06/05/2022).

⁴ AGIV 2023b

1.2 Archeologische voorkennis

1.2.1 Samenvatting bureauonderzoek (AN ID17831)⁵

“Om vast te stellen of archeologische waarden bedreigd worden, is een archeologisch vooronderzoek nodig. In eerste instantie werd een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied kan een inschatting gemaakt worden van het archeologisch potentieel van het onderzoeksgebied.

Naar aanleiding van een omgevingsvergunningsaanvraag voor het verkavelen van gronden aan de Poekestraat en Jasmijnstraat te Ruiselede werd een archeologienota opgesteld. Hieruit bleek dat het onderzoeksterrein zich in de zandleem- en leemstreek bevindt. Het is gelegen in het cuetalandschap van centraal West-Vlaanderen, met name op de Cuesta van Tielt. Hier zorgen de licht afhellende lagen van mariene sedimenten die gedurende het neogeen en paleogeen (tertiair) zijn afgezet voor zeer specifieke reliëfvormen die de morfologie en structuur van het landschap in belangrijke mate bepalen. Beken en kleine riviertjes ontwateren het landschap en versnijden het reliëf. Over het tertiair substraat heen ligt een quartair zandleemdek, dat gedurende het pleistoceen is afgezet. Over het algemeen gaat het hier om eolische of niveo-eolische afzettingen. Het quartair zandleemdek is met name op de hellingen en de cuetaruggen vaak zeer dun, waardoor het tertiaire substraat soms ondiep dagzoomt en binnen 1 m beneden maaiveld kan worden aangetroffen.⁶

Een studie van historisch kaartmateriaal toonde aan dat het plangebied in de laatste eeuwen voornamelijk als akkerland in gebruik is gebleven. Het bestaat momenteel uit braakliggend terrein, dit zal tijdens de geplande werken volledig verstoord worden door de verkaveling.

Op basis van de CAI-waarden kan men afleiden dat het landschap in de regio reeds vanaf de steentijden bewoond werd. Ook uit de metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen kwamen vondsten en sporen aan het licht. In de onmiddellijke omgeving werden in het verleden reeds drie opgravingen uitgevoerd met uitstekende resultaten. Ruiselede Ommegangsstraat ligt ca. 200 m ten noorden, hier zijn bewoningssporen uit de ijzertijd en de middeleeuwen aangetroffen. In de Romeinse periode kende de locatie eerder een rituele functie.⁷ De site Ruiselede Bundingstraat bevindt zich ca. 400 m ten zuidwesten, de oudste sporen bestaan hier uit een ringsloot uit de bronstijd en een crematiegraf. Uit de Romeinse tijd en middeleeuwen zijn dan weer bewoningssporen opgegraven.⁸ Net ten noorden van het huidige plangebied werd in 2018 de zone Ruiselede Poekestraat opgegraven. Naast de verwachte Romeinse sporen zijn er resten gevonden van een steentijdoccupatie, een occupatie in de late bronstijd en bewoning uit de ijzertijd en de volle middeleeuwen.⁹ Hierbij kon van de aangetroffen sporen en bewoning geen begrenzing bepaald worden.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek werd een inschatting gemaakt van het plangebied. Aan de hand van de historische informatie, het kaartmateriaal en de CAI-waarden kent het plangebied een hoog potentieel op de aanwezigheid van archeologische waarden. Bovendien zijn reeds drie opgravingen met relevante resultaten uitgevoerd in de nabije omgeving. Hierbij kan met zekerheid gesteld worden dat zich archeologische waarden in het plangebied bevinden, wellicht van dezelfde aard zoals aangetroffen bij de omliggende opgravingen. Er wordt verwacht dat de bewoningssporen, aangetroffen in het zuidelijk gedeelte bij de opgraving Ruiselede Poekestraat, zich ook zullen vertonen ter hoogte van het huidige plangebied.

⁵ NOTE 2021

⁶ DE MOOR & MOSTAERT 1993

⁷ DECONYNCK & BEEK 2010

⁸ MOSTERT 2017

⁹ DYSELINCK 2020

De waarden die zullen geregistreerd worden bij een opgraving, zullen een grote kennisvermeerdering betekenen voor het plangebied en de ruimere omgeving. De resultaten van de geplande opgraving kunnen onmiddellijk gelinkt worden aan de resultaten van de drie voorgaande projecten in de nabije omgeving, en kunnen bijdragen tot een concreet verhaal over de verscheidene bewoningsfasen van de regio.

Aangezien op basis van deze informatie een vrij duidelijke verwachting geschetst kan worden, is een verder vooronderzoek om het potentieel verder te bepalen overbodig. De archeologienota adviseerde om direct over te gaan tot een opgraving binnen het plangebied.”¹⁰

1.3 Onderzoeksopdracht

1.3.1 Onderzoeksdoelstelling

Uit archeologienota ID17831¹¹: *“De resultaten van de opgraving kunnen in de eerste plaats meer inzicht opleveren over de aard, de omvang, de inrichting en eventueel de fasering van de aangetroffen archeologische vindplaats minstens bestaande uit inheems-Romeinse nederzettingssporen. Hierbij is ook de relatie tot de bodem en het landschap van belang. Tenslotte dient het onderzoek van deze archeologische vindplaats gekaderd te worden binnen de onderzoeksresultaten van drie opgravingen in de nabije omgeving, namelijk Ruiselede Ommegangstraat, Ruiselede Bundingstraat en Ruiselede Poekestraat.”*

1.3.2 Onderzoeksvragen

In het programma van maatregelen werden ook de onderzoeksvragen opgenomen¹²:

Bodem, stratigrafie en paleolandschap

- Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem?
- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?
- Wat was de genese van de bodemhorizonten?
- Hoe kaderen de bevindingen omtrent de opbouw en de genese van de bodem binnen de kennis van het ruimere paleolandschap?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de landschappelijke context en de archeologische sites?
- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?
- Wat was de opbouw van de antropogene stratigrafie van het onderzoeksterrein?
- Wat is de relatie tussen de stratigrafie van het terrein en de verschillende sites (per occupatiefase?)

¹⁰ NOTE 2021

¹¹ NOTE 2021

¹² NOTE 2021

Sporen en structuren algemeen

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja, hoeveel niveaus zijn te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen oversnijdingen voor?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (inclusief de argumentatie?)
- Wat is de vastgestelde bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

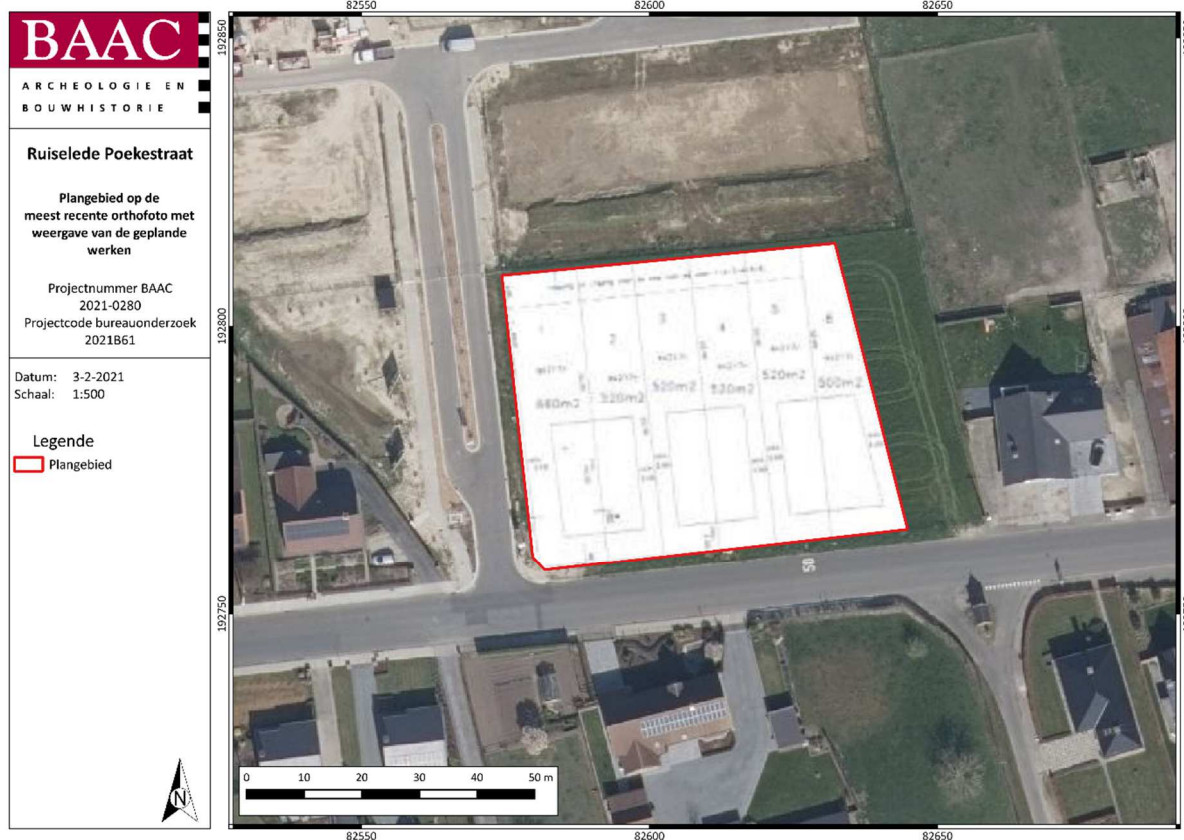
1.3.3 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.3.4 Geplande werken en bodemingrepen¹³

De opdrachtgever plant op het terrein de verkaveling van gronden (Figuur 1). Gezien het een verkaveling betreft, wordt uitgegaan van een volledige verstoring van het plangebied.

¹³ NOTE 2021

Figuur 1: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting¹⁴ op orthofoto.¹⁵

1.4 Werkwijze en strategie

1.4.1 Methode en technieken

Algemene bepalingen¹⁶

Er wordt aangeraden om zo groot mogelijke oppervlaktes in een enkele beweging bloot te leggen. Op deze manier kunnen de interne relaties tussen afzonderlijke sporen zichtbaar gemaakt worden. Doch moet bij het kiezen van de oppervlakte van de werkputten gekozen worden voor een dergelijke omvang zodat ze niet té groot worden en de sporen te lang onderworpen zijn aan degradatie door mogelijke regen, droogte of vorst.

Boven- en ondergrond blijven gescheiden tijdens het afgraven, zodat deze ook in de juiste volgorde kunnen teruggebracht worden na afronding van het onderzoek. Op het grootste deel van de opgraving dient slechts één vlak aangelegd worden.

Het veldwerk wordt dermate georganiseerd dat er efficiënt en wetenschappelijk verantwoord wordt opgegraven. Er wordt gestreefd naar een maximale afstemming van kranen en grondverzet enerzijds en opgravingsploegen anderzijds. Opgelegde opgravingsvlakken mogen niet betreden worden met een kraan of ander zwaar materiaal. Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van werkputten en sporen. Dit betekent dat een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is.

¹⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁵ NOTE 2021

¹⁶ NOTE 2021

Gezien de bodemopbouw reeds voldoende gedocumenteerd is tijdens het noordelijk grenzend archeologisch onderzoek is de aanleg van bijkomende profielen volledig te bepalen door de veldwerkleider. Indien het noodzakelijk wordt geacht voor de juiste interpretatie van sporen of structuren, kunnen deze alsnog aangelegd en gedocumenteerd worden. Bij erfgreppels en andere lineaire structuren die de opgravingszone uitlopen, wordt een profiel aangeraden om de relatie met de bodem te kunnen bepalen.

Voor de algemene vereisten waaraan de opgraving dient te voldoen, wordt verwezen naar het hoofdstuk 15 in de Code van Goede Praktijk. Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk hoofdstukken 14 en 15.

Specifieke methode¹⁷

Opgraven van sporen

Zie bepalingen uit de Code van Goede Praktijk 15.5.

Selectie vondsten

Alle vondsten die tijdens de aanleg van het vlak en het opschaven, couperen en afwerken van de sporen worden aangetroffen, worden verzameld en geregistreerd. Bij relevante archeologische sporen of bodemeenheden wordt daarenboven actief op zoek gegaan naar vondsten. Enkel in sporen met een duidelijk recente ouderdom worden niet alle vondsten systematisch ingezameld.

Staalname

De onderzoeksstrategie omvat tevens een voorstel voor staalname. Een inschatting wordt gemaakt van het soort natuurwetenschappelijke onderzoeken die noodzakelijk zijn voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

Bodemprofielen

Over de aanleg van profielen, teneinde een juiste interpretatie van sporen of structuren te bekomen, beslist de veldwerkleider. Bij erfgreppels en andere lineaire structuren die de opgravingszone uitlopen, wordt een profiel aangeraden om de relatie met de bodem te kunnen bepalen. Hierbij gaat ook aandacht naar de bodemkundige en Quartairgeologische opbouw van het plangebied. De profielen worden per laag of horizont lithologisch en bodemkundig beschreven. Belangrijke bodemeigenschappen, zoals textuur, bodemstructuur, oxidoreductie, kalkgehalte, biologische processen, chemische processen, mineralogische processen en bodemhorizonten worden gedetermineerd en beschreven. De beschrijving gebeurt conform de FAO guidelines for soil description en de Code van Goede Praktijk.

Metaaldetectie

Elk aangelegd vlak wordt met een metaaldetector geprospecteerd, zodat vondsten gelokaliseerd worden voordat zij tevoorschijn komen. De storten van de lagen die het bovenste niveau afdekken waarop sporen of vondstenconcentraties aanwezig kunnen zijn, worden met de metaaldetector doorzocht indien deze lagen vondstenconcentraties bevatten of resten van archeologische sites, of belangrijke informatie bevatten over de prehistorische en historische ontwikkeling van het terrein.

¹⁷ NOTE 2021

De storten uit de sporen worden steeds gecontroleerd met de metaaldetector. Het gebruikte apparaat beschikt steeds over een functie voor metaaldiscriminatie en een functie om storende achtergrondsignalen te onderdrukken of filteren. Metaalvondsten gelokaliseerd d.m.v. een metaaldetector worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden, als ze zich in een spoor bevinden dat opgegraven wordt, of als ze afkomstig zijn uit de storten. Vondsten die ingezameld worden bij het aanleggen van het vlak en die niet aan een spoor toegeschreven kunnen worden, worden op het vlakplan aangeduid met hun vondstnummer.

1.4.2 Organisatie van de opgraving

De opgraving werd uitgevoerd tussen 7 en 13 september 2021 en besloeg in totaal vier veldwerkdagen. Dit gebeurde onder leiding van erkende archeoloog Jeroen Vanden Borre. Hij werd hierbij bijgestaan door archeologen Sarah De Cleer en Alice-Jan Hellinx. Daarnaast was ook stagestudent Jonas Boulangier de volledige periode aanwezig.

Er werden vier werkputten aangelegd voor een totale oppervlakte van 2.230 m². De werkputten lagen parallel aan elkaar en waren min of meer west-oost georiënteerd.

Het opgravingsvlak werd aangelegd met behulp van een kraan op rupsbanden van 21 ton met een gladde graafbak van 1,80 m. Van alle opgravingsvlakken werden overzichtsfoto's gemaakt. De werkputten en sporen werden ingetekend door middel van een GPS van het type Geomax Zenith 25 PRO en gedocumenteerd aan de hand van beschrijvingen. Opgravingsvlakken werden gedetecteerd met een metaaldetector. Indien een spoor zich tegen de putwand bevond, werd het werkputprofiel opgeschoond om de relatie tussen het spoor en de bodemhorizonten te registreren. Sporen-, foto- en vondstenlijsten werden digitaal geregistreerd in het veld. Gebruik makend van een GIS omgeving werden de verzamelde data verwerkt tot een gedetailleerd en overzichtelijk grondplan.

1.4.3 Afwijkingen uitvoer onderzoek

Afwijkingen t.a.v. de CGP

Het onderzoek werd volledig conform de Code van Goede Praktijk uitgevoerd.

Afwijkingen t.a.v. de specifieke methodologie

In regel werd de opgraving uitgevoerd zoals voorgesteld in de specifieke methodologie in het Programma van Maatregelen bij *Archeologienota: Ruiselede, Poekestraat* (ID17831).¹⁸ Er vond slechts één afwijking plaats, dit betreft de oppervlakte van het onderzochte terrein. Volgens het Programma van Maatregelen bedroeg de grootte van het totale plangebied 3.160 m². Tijdens de opgraving werd in totaal ca. 2.230 m² onderzocht. De voornaamste reden voor deze afwijking is de aanwezigheid van een waterleiding in het zuiden van het terrein. Deze bevindt zich op vrij grote afstand van de straat. De leiding werd aangesneden in de zuidwestelijke hoek bij de aanleg van werkput 2. Omwille van het onduidelijke verloop van de leiding en om de veiligheid te bewaren, werd de zone waarin de waterleiding zich bevond niet verder opgegraven. Daarnaast werd langs de overige zijden van het terrein ook voldoende afstand bewaard tot de perceelsgrenzen, de aanwezige omheining en de straat (Figuur 2, Figuur 3 en Plan 4).

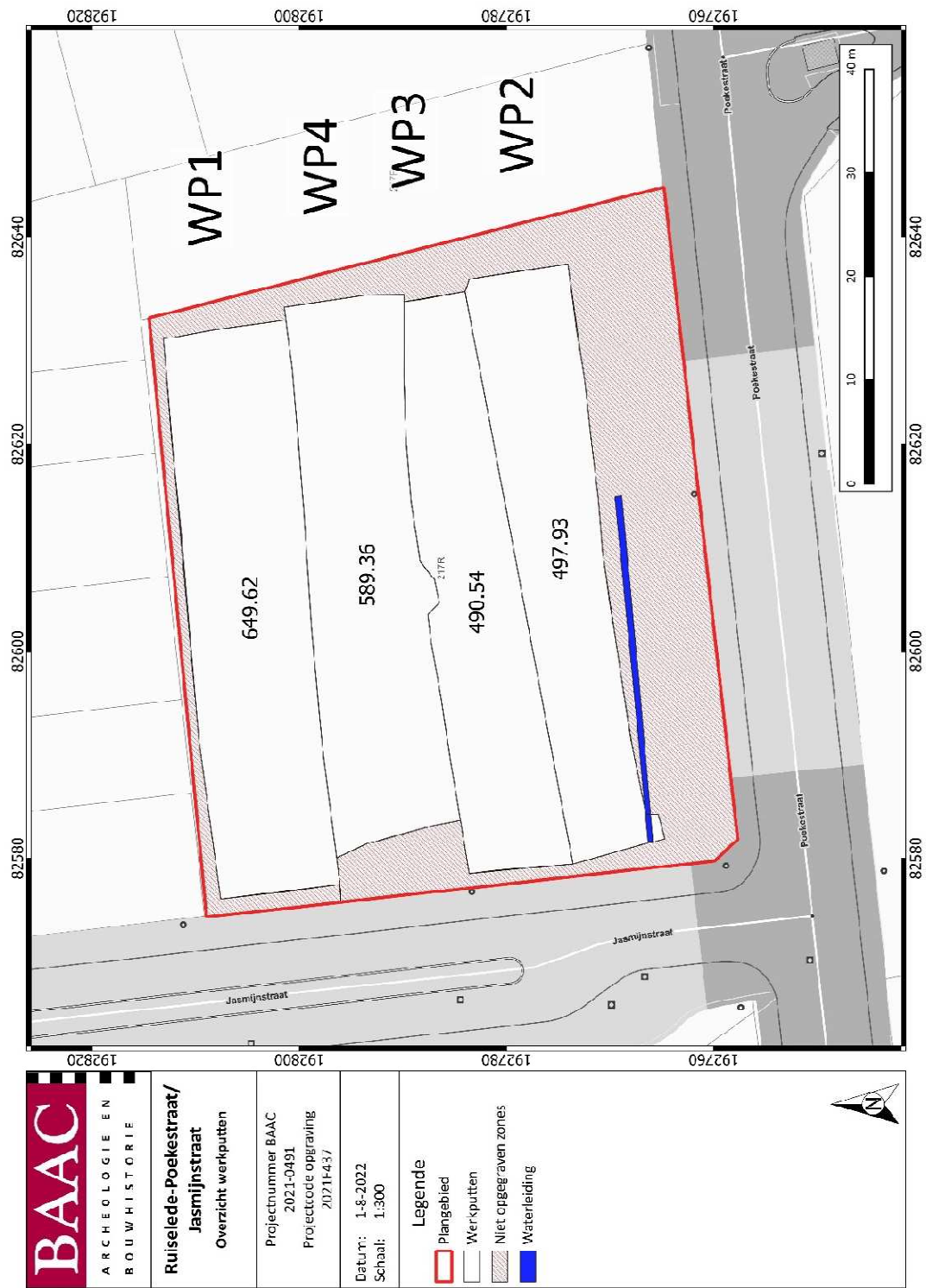
¹⁸ NOTE 2021

Figuur 2: Veilige afstand bewaard tot omheining in het noorden van het plangebied.

Figuur 3: Veilige afstand bewaard tot de straat in het zuidwesten van het plangebied.

Plan 4: Overzicht werkputten met oppervlaktes en niet opgegraven zones, weergegeven op kadasterkaart (GRB)¹⁹ (digitaal; 1:1; 01/08/2022).

¹⁹ AGIV 2023b

1.4.4 Sampling, selectie- en inzamelstrategie vondsten en stalen

Selectiestrategie vondsten

Er werd geen selectie van de vondsten op het terrein doorgevoerd. Alle vondsten werden ingezameld, met uitzondering van deze aangetroffen in de bouwvoor.

Samplingstrategie stalen

Elk relevant spoor werd bemonsterd, zodoende dat de wetenschappelijke onderzoeksvraagstellingen beantwoord kunnen worden.

1.4.5 Inbreng specialisten en externe wetenschappelijke begeleiding

Actoren en specialisten

Jeroen Vanden Borre (projectleider)

Sarah De Cleer en Alice-Jan Hellinx (veldarcheologen)

Jonas Boulangier (stagestudent)

Tina Dyselinck (materiaaldeskundige handgevormd aardewerk)

Niels Janssens (materiaaldeskundige Romeins aardewerk)

Yves Perdaen (materiaaldeskundige vuursteen)

Carola Stern (materiaaldeskundige natuursteen)

Betrokken derden

Niet van toepassing

2 Bodem en paleolandschap

2.1 Paleolandschappelijk en bodemkundig kader²⁰

Het paleolandschappelijk en bodemkundig kader werd beschreven in de archeologienota van het plangebied (ID17831)²¹. De belangrijkste elementen worden hieronder kort samenvattend weergegeven:

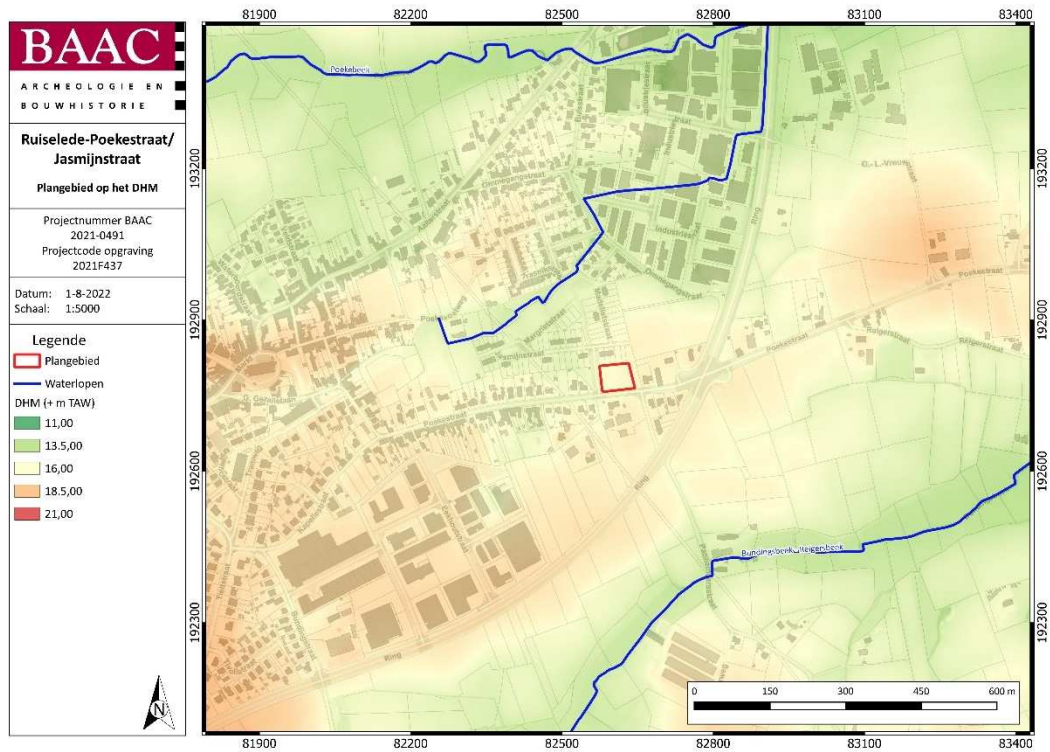
- Ten noorden stroomt een Bekken van de Gentse kanalen. Een andere arm hiervan loopt 400 m ten zuiden van het plangebied. Het plangebied zelf bestaat uit grasland.
- Het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) situeert de omgeving rond het projectgebied tussen + 14,5 m en + 17 m TAW.
- Het plangebied bevindt zich in de zandleem- en leemstreek. In geomorfologisch opzicht ligt het binnen het kustlandschap van centraal West-Vlaanderen, meer bepaald op de Cuesta van Tielt.²²
- De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door het Lid van Egem op de tertiair geologische kaart, dat onderdeel is van de Formatie van Tielt. Hier bestaat de ondergrond uit grijsgroen zeer fijn zand, kleilagen en zandsteenbanken. Het zand is glauconiet- en glimmerhoudend.
- Op de quartairgeologische kaart is het gebied gekarteerd als profieltype o. Dit bestaat uit een organisch-klastisch complex, dat deel uitmaakt van het tardiglaciaal-holocene complex.
- De bodemkaart van Vlaanderen karteert de bodem in het plangebied als bodemtypes Pcc en OB (bebouwde zone). Bodemtype Pcc wordt gekenmerkt door een humeuze bovengrond van 25 tot 30 cm dik. De daaronder aangetroffen sterk gevlekte textuur B is verbrokkeld, discontinu met helbruine vlekken en lichtere kleuren. Vaak komen er ijzerconcreties in voor. Deze bodems genieten een gunstige waterhuishouding.²³

²⁰ NOTE 2021

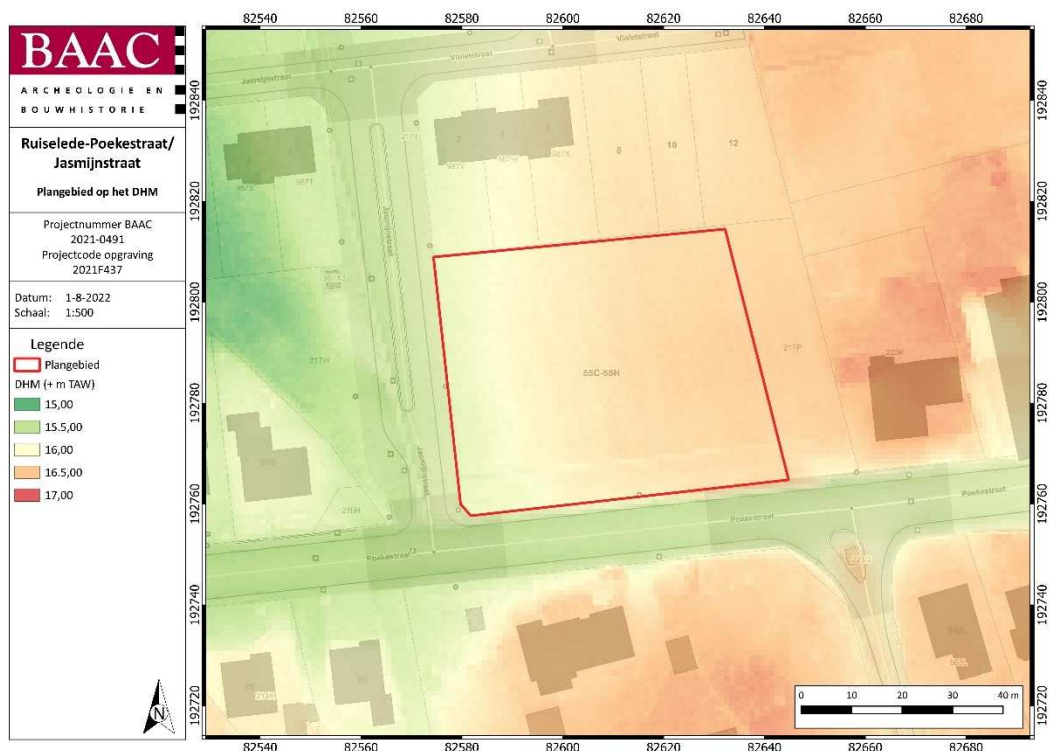
²¹ NOTE 2021

²² DE MOOR & MOSTAERT 1993

²³ VAN RANST & SYS 2000

Figuur 4: Plangebied op het DHM²⁴ met aanduiding waterloopen (digitaal; 1:1; 01/08/2022).

Plan 5: Detail van het plangebied op het DHM²⁵ (digitaal; 1:1; 01/08/2022).

²⁴ AGIV 2023a

²⁵ AGIV 2023a

2.2 Bodemkundige profielregistraties

2.2.1 Beschrijving bodemkundige profielregistraties

In het programma van maatregelen van de archeologienota werd het volgende opgenomen:

“Over de aanleg van profielen, teneinde een juiste interpretatie van sporen of structuren te bekomen, beslist de veldwerkleider.”²⁶

Bij het beschrijven van de bodemkundige opbouw wordt in de eerste plaats gekeken naar de profielregistraties tijdens het eerder archeologisch onderzoek aan de Poekestraat. Dit terrein grenst onmiddellijk ten noorden aan het huidige plangebied en levert bodemkundig gezien reeds heel wat informatie op. Hiertoe worden de gegevens uit het opgravingsrapport (ID980)²⁷ maar ook voornamelijk uit de nota van de voorafgaande proefsleuven (ID6975)²⁸ gebruikt. De referentieprofielen, gezet tijdens het proefsleuvenonderzoek en gedocumenteerd in de nota, vertonen een intacte maar matig tot sterk gebioturbeerde bodemopbouw. Deze bestaat uit een ploeglaag of bouwvoor (Ap horizont), een ABp overgangshorizont, een kleiaanrijkingshorizont (Bt horizont) en een moederbodem (C horizont).

Hieronder wordt de beschrijving van twee referentieprofielen uit dat proefsleuvenonderzoek overgenomen. Ze liggen dicht tegen de noordelijke grens van het huidige plangebied en zijn relevant om de bodemopbouw binnen dit onderzoek te kaderen. De locaties van deze profielen zijn aangeduid op Plan 6.

“Referentieprofiel 4.1 vertoonde drie bodemhorizonten. De donkerbruine ploeglaag (Ap-horizont) was hier 50 cm dik en bestond uit matig humeuze zandleem met matig veel wortels. Tussen de 50 en 80 cm onder het maaiveld bevond er zich een ABp overgangshorizont, bestaande uit licht humeuze zware zandleem, matig veel gebioturbeerd door wortel- en wormgangen, met enkele ijzer- en mangaanvlekken. Vanaf 80 cm beneden maaiveld lag er de moederbodem (Cg horizont); geelbruin lemig zand met matig veel ijzervlekken.”²⁹

Tabel 1: Werkput 4 Profiel 1 uit nota ID6975.³⁰

Laag	Diepte	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-50	Ap	L	Ploeglaag, Z4, SMG, DBR, H2, W2, O, CA1
H2	50-80	ABp	Le	SA/R, Z4, SMG, BR, H1, W1, FE1, MN1, O/R, CA1, bioturbatie 2, wortelgangen 1, wormgangen 1
H3	80-115	Cg	S	DU/R, Z4, SMG, GEBR, FE2, O/R, CA1, roestig gevlekt

²⁶ NOTE 2021, p.8 PvM

²⁷ DYSELINCK 2020

²⁸ CLAUS et al. 2018

²⁹ CLAUS et al. 2018

³⁰ CLAUS et al. 2018

Figuur 5: Referentieprofiel 4.1 uit nota ID6975.³¹

“Referentieprofiel 6.2 kent vier bodemhorizonten en een vrij gelijkaardige opbouw als profiel 4.1. Onder de ABp overgangshorizont bevond zich een Bt horizont. Deze bestaat uit zware zandleem met matig veel ijzer- en mangaanvlekken en nog steeds enkele wormgangen. Binnen de Cg horizont zijn grovere zandkorrels aanwezig.”³²

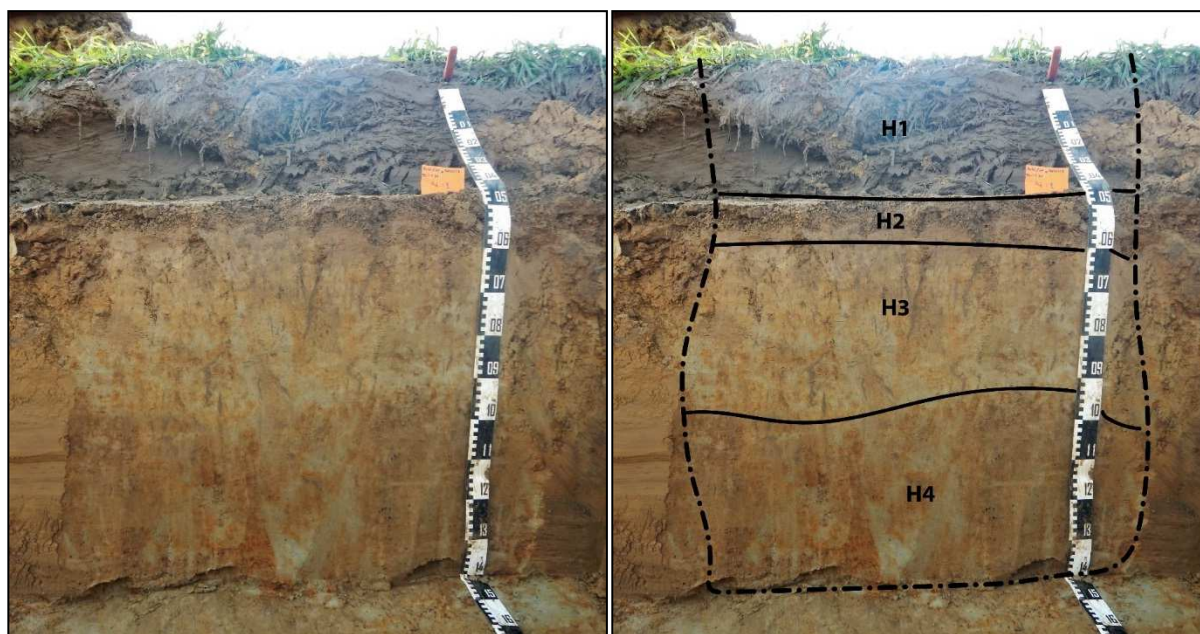
Tabel 2: Werkput 6 Profiel 2 uit nota ID6975.³³

Laag	Diepte	Horizont	Textuur	Beschrijving
H1	0-45	Ap	L	Ploeglaag, Z4, SMG, DBR, H2, W2, O, CA1, baksteenresten 1
H2	45-65	ABp	Le	SA/R, Z4, SMG, BR, H1, W1, O, CA1, bioturbatie 1, wormgangen 1, baksteenfragmenten 1
H3	65-100	Bt	LE	DU/R, Z4, SMG, ORGR, FE1, MN2, O/R, CA1, wormgangen 1, gevlekt roestig
H4	100-140	Cg	S	DU/R, Z5, SMG, FE2, MN2, O/R, CA1, gevlekt roestig

³¹ CLAUS et al. 2018

³² CLAUS et al. 2018

³³ CLAUS et al. 2018

Figuur 6: Referentieprofiel 6.2 uit nota ID6975.³⁴

Plan 6: Plangebied op GRB³⁵ met aanduiding bodemkundige profielregistraties en relevante referentieprofielen tijdens onderzoek op noordelijk gelegen terrein nota (ID6975)³⁶ (digitaal; 1:250; 01/08/2022).

³⁴ CLAUS et al. 2018

³⁵ AGIV 2023b

³⁶ CLAUS et al. 2018

Deze profielen geven reeds een goed beeld van de bodemopbouw binnen het huidige plangebied. Ter aanvulling en controle werd tijdens de opgraving Ruiselede Poekestraat-Jasmijnstraat een bijkomend profiel geplaatst. De bodemopbouw bleek opnieuw zeer gelijkaardig (Figuur 7). Binnen het plangebied bestaat de bodemopbouw uit een dikke ploeglaag (Ap horizont), een ABp overgangshorizont, een bruine kleiaanrijkingshorizont (Bt horizont) en ten slotte de gleyige moederbodem (Cg horizont).

Figuur 7: Profiel 1.1 in werkput 1.

2.3 Interpretatie bodem en paleolandschap

Een uitgebreide beschrijving van de bodemopbouw voor het plangebied werd opgenomen in de archeologienota³⁷ en aan de hand van profielen hierboven beschreven. Hieronder worden de belangrijkste elementen overgenomen.

2.3.1 Genese bodem en paleolandschap

Zoals vastgesteld bij de bodemkundige profielregistraties start de bodemopbouw binnen het plangebied bovenaan met een Ap horizont (ploeglaag), deze bestond uit matig humeuze zandleem met matig veel wortels. Daaronder ligt een ABp overgangshorizont, bestaande uit licht humeuze zware zandleem en vervolgens een Bt horizont. Deze bestaat uit zware zandleem met matig veel ijzer- en mangaanvlekken. Vanaf circa 70 tot 80 cm beneden het maaiveld lag de moederbodem (Cg horizont) met geelbruin lemig zand met matig veel ijzervlekken.

³⁷ NOTE 2021

2.3.2 Bewaringstoestand bodemopbouw

Bewaringstoestand bodemopbouw

De bodemopbouw in het plangebied was in het algemeen intact maar matig tot sterk gebioturbeerd. Deze bestond uit een dikke bewerkte ploeglaag of bouwvoor (Ap horizont) met daaronder een ABp overgangshorizont, vervolgens een Bt horizont en ten slotte de moederbodem. Beide bovenste horizonten zijn ontstaan door het lang gebruik van het terrein als landbouwgrond.

Relatie bewaringstoestand bodemopbouw – bewaringstoestand bodemarchief

Er kon tijdens de opgraving geen grote verstoring van de bodemsporen vastgesteld worden. De verstoringen zijn zeer plaatselijk en leken geen invloed te hebben op de relevante bodemsporen. De bewaringstoestand van het aangetroffen bodemarchief lijkt goed te zijn. Het bovenste gedeelte van de Bt horizont werd opgenomen in de overgangshorizont ABp. Dit is vermoedelijk het gevolg van het diepploegen van het terrein in de context van het gebruik als landbouwgrond.

2.3.3 Bodem en paleolandschap in een ruimer regionaal kader

De bodem in het plangebied komt overeen met de verwachtingen wanneer gekeken wordt naar de bodemkaart en het omliggend landschap. Het plangebied bevindt zich in een akkerlandcontext, waar vaak de top van de onderliggende bodem opgenomen is in de ploeglaag.

3 Sporen en structuren

3.1 Inleiding

Dit hoofdstuk omvat een assessment en analyse van de sporen en structuren. Het assessment wordt opgemaakt onder hoofdstukken 3.2 tot en met 3.5. Deze hoofdstukken omvatten een algemene beschrijving van de archeologische site, de stratigrafie en een overzicht en opsomming van de aangetroffen sporen en structuren. Uit deze hoofdstukken volgt een analyse die beschreven wordt door middel van hoofdstukken 3.6 en 3.7, waar een interpretatie gegeven wordt aan de aangetroffen sporen en structuren en de opbouw van de site wordt beschreven.

3.2 Manifestatie archeologische site aan huidig oppervlak

Er werden geen sporen, structuren of archeologische ensembles aangetroffen aan het oppervlak van het onderzoeksterrein.

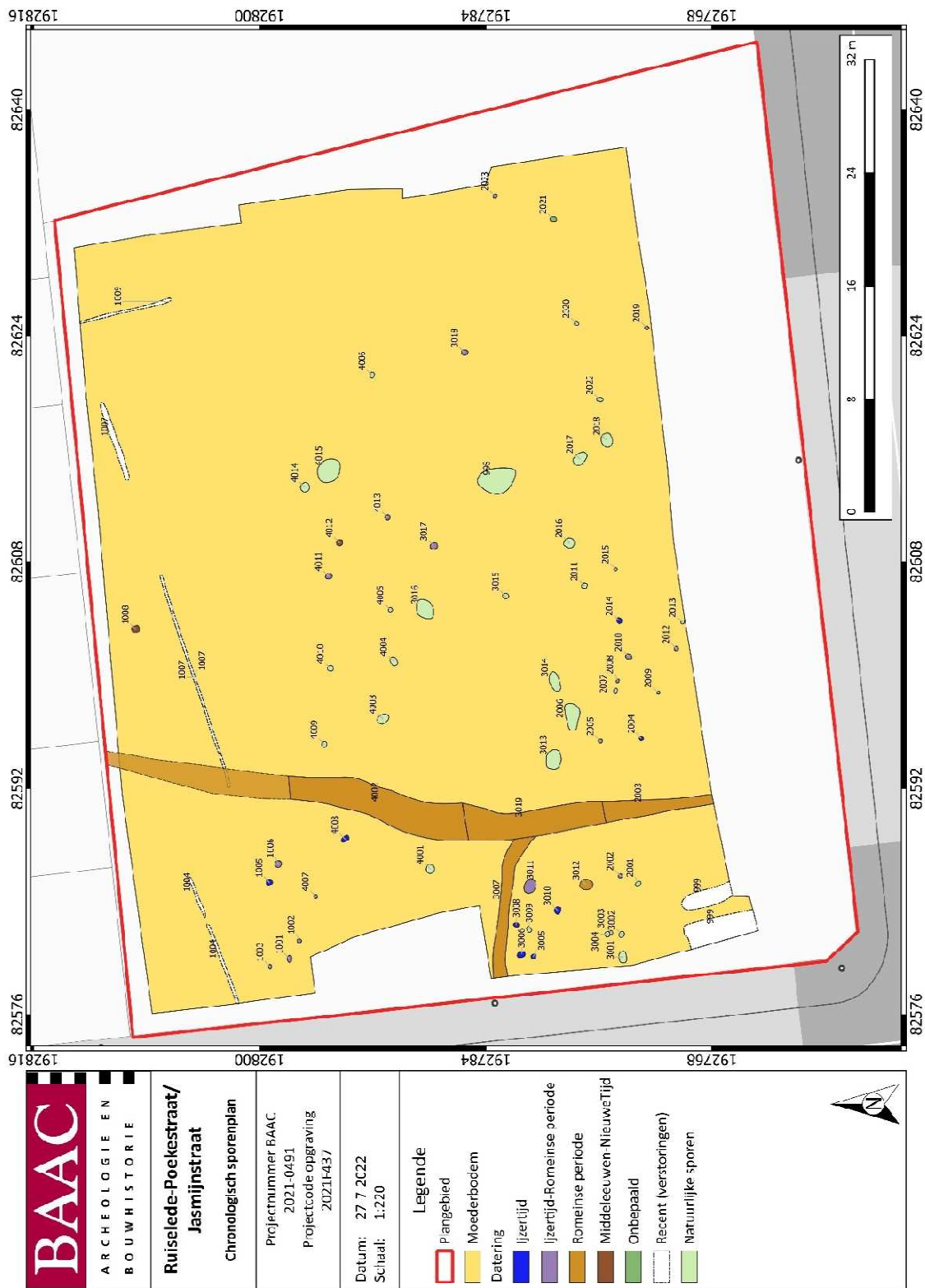
3.3 Stratigrafie van de site

Er werd globaal genomen steeds één vlak aangelegd, dit bevond zich op het niveau van de moederbodem. Op enkele plaatsen is ook een tweede vlak aangelegd en geregistreerd. Dit was het geval in werkput 1. Hier bleek het eerste vlak (VL1a) niet voldoende leesbaar en leverde het geen relevante sporen op. Na overleg werd het niveau nog een tiental centimeter verdiept, dit leesbare niveau staat gelijk aan vlak 1 in de overige werkputten. Ook ter hoogte van de brede en onduidelijk afgelijnde greppel in werkput 4 is plaatselijk een tweede vlak geregistreerd, hierop bleek het spoor zich veel duidelijker af te tekenen.

Tabel 3: Overzicht oppervlaktes en vlakhoogtes werkputten.

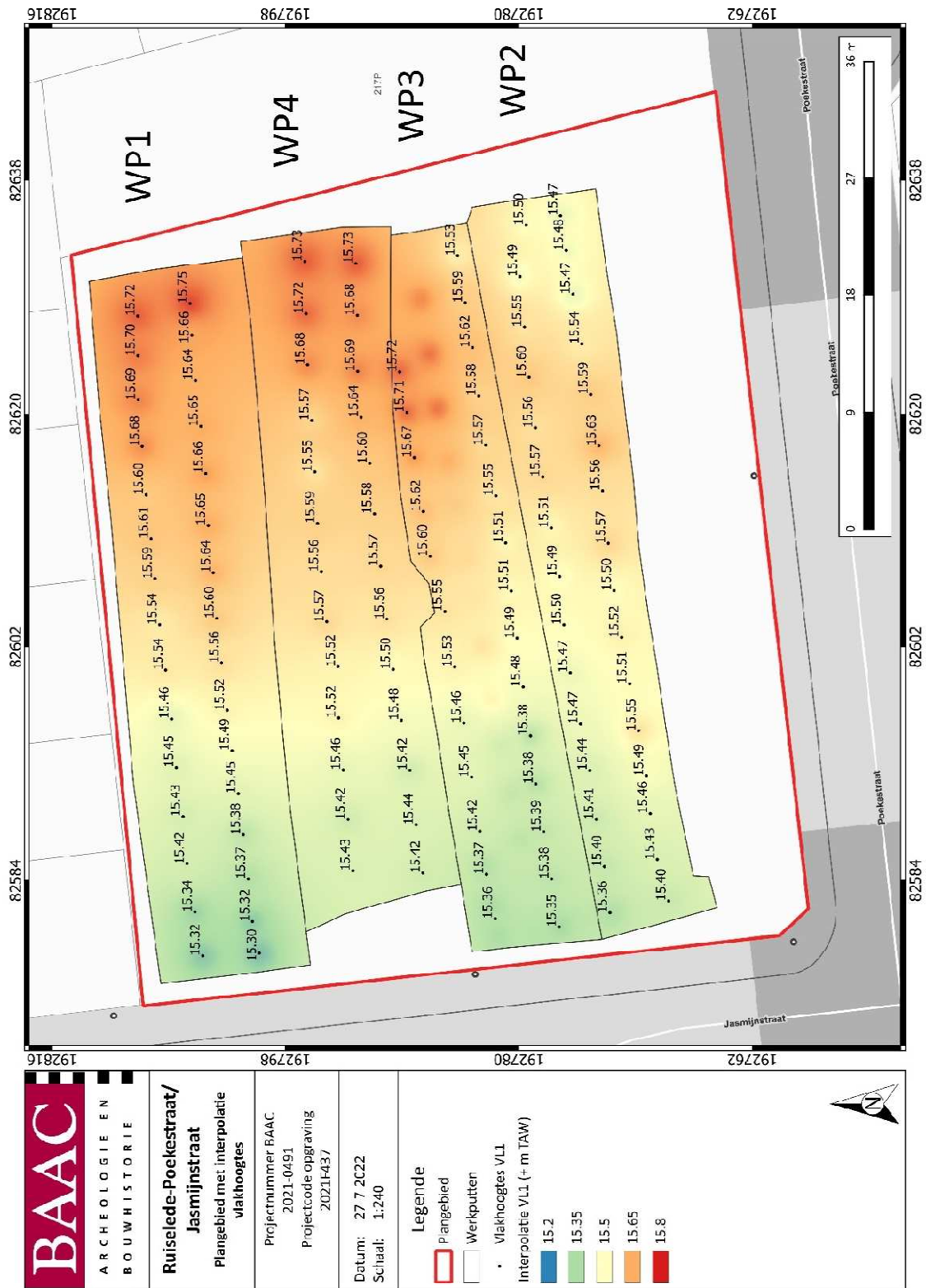
WERKPUT	OPPERVLAKTE	VLAKHOOGTES
1 (VL1a)	/	+ 15.402 tot + 15.876 m TAW
1 (VL1)	650 m ²	+ 15.303 tot + 15.750 m TAW
2	498 m ²	+ 15.362 tot + 15.489 m TAW
3	491 m ²	+ 15.346 tot +15.685 m TAW
4	589 m ²	+ 15.417 tot + 15.728 m TAW

Het archeologisch leesbare vlak werd aangelegd op een hoogte tussen + 15,30 en + 15,73 m TAW. De hoogtes van het maaiveld schommelen tussen + 15,84 en + 16,35 m TAW. De aanlegdiepte onder het maaiveld bedraagt dus tussen 45 en 70 cm. Het terrein helt in westelijke richting licht af. De hoogste waarden zijn dus in het noordoosten van het plangebied opgemeten. Het aangelegde vlak, en dus de moederbodem, volgt de topografie van het maaiveld (Plan 9).

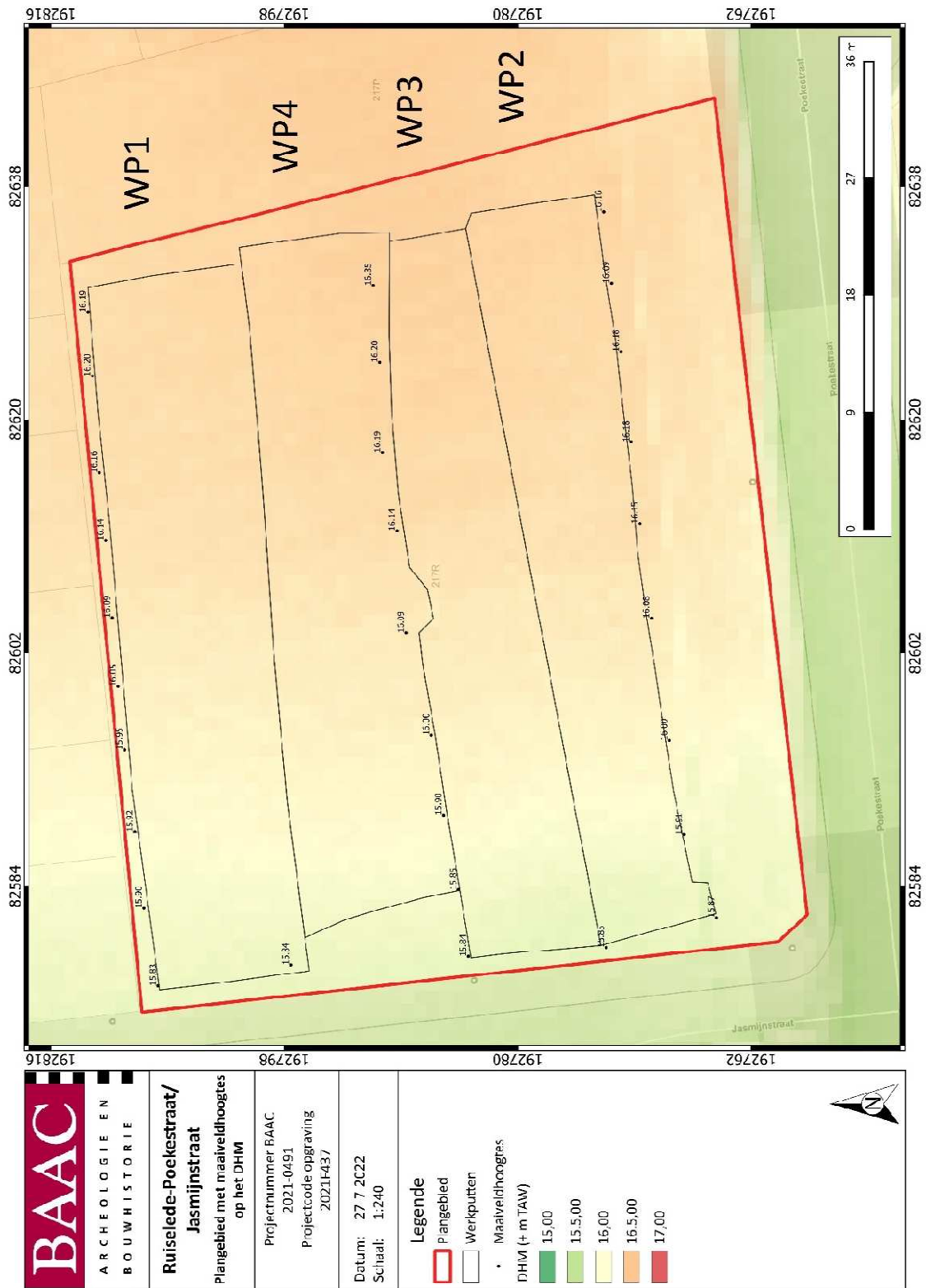
Plan 8: Chronologisch sporenplan van het onderzoek op GRB³⁹ (digitaal; 1:1; 27/07/2022).

³⁹ AGIV 2023b

Plan 9: Weergave van de vlakhoogtes op GRB⁴⁰ (digitaal; 1:1; 27/07/2022).

⁴⁰ AGIV 2023b

Plan 10: Weergave van de maaiveldhoogtes op het DHM⁴¹ (digitaal; 1:1; 27/07/2022).

⁴¹ AGIV 2023a

3.5 Beschrijving sporenbestand

Tabel 4: Overzicht aantal sporen per type.

TYPE SPOOR	AANTAL
PAALKUILEN	28
KUILEN	2
GREPPELS	2 (4 unieke spoornummers)
VERSTORINGEN	2
DRAINAGE	3
NATUURLIJK	30

Tijdens de opgraving zijn verspreid over de vier aangelegde werkputten verschillende sporen aangetroffen. In totaal gaat het om 66 uitgedeelde spoornummers. Sporen die over meerdere werkputten liepen, kregen telkens een nieuw spoornummer en werden nadien aan elkaar gelinkt. Na het couperen bleken 30 sporen natuurlijk van aard te zijn. De antropogene sporen behoren tot een beperkt aantal categorieën en omvatten voornamelijk paalkuilen, enkele kuilen en twee greppels. Verder zijn in het zuidwesten van het onderzoeksgebied nog twee recente verstoringen herkend en in het noorden van het terrein bevinden zich enkele drainagebuizen. Tabel 4 geeft het aantal sporen per type weer.

Voorgaand aan de analyse van het sporenbestand werd een assessment uitgevoerd op de gedocumenteerde sporen. Tijdens dit assessment werden voor verdere analyse enkel de sporen geselecteerd die een archeologische meerwaarde of kenniswinst konden opleveren. Sporen die geen samenhang vertoonden met andere sporen, waarvan geen functie kan afgeleid worden en die geen vondstmateriaal bevatten, worden niet opgenomen voor verdere analyse.

3.6 Interpretatie sporen en structuren

3.6.1 Paalkuilen

Tijdens de opgraving zijn 28 paalkuilen herkend. De meerderheid ervan kan samen besproken worden omdat ze een gelijkaardig uiterlijk hebben. Over het algemeen kleuren deze sporen lichtgrijs en hebben ze een uitgeloopte en niet scherp afgelijnde vulling. De paalkuilen komen in een vrij lage densiteit binnen het terrein voor. Zowel tijdens het veldwerk als tijdens de uitwerking werden geen structuren herkend. Verder zijn er geen indicaties dat er sporen ontbreken of niet herkend zijn, vermoedelijk waren er in de clusters dus geen structuren aanwezig. De paalsporen kunnen niet aan andere sporen gerelateerd worden, de exacte functie ervan blijft onbepaald.

In een aantal van dergelijke lichtgekleurde palen werd tijdens het couperen verbrande leem en handgevormd aardewerk gevonden. Op basis van het assessment kunnen deze vondsten en de bijhorende sporen algemeen in de ijzertijd gedateerd worden. Een scherpere datering kan niet bepaald worden, gezien het aardewerk bestaat uit voornamelijk kleine en verweerde fragmenten (Figuur 8 en Figuur 9).

Figuur 8: S3005 in WP3 in het vlak (links); in coupe (rechts).

Figuur 9: S3010 in WP3 in coupe met vondst handgevormd aardewerk in het profiel.

Niet alle lichtgekleurde paalsporen bevatten vondsten, de datering kan in deze gevallen niet nauw bepaald worden. Binnen het plangebied werd zowel de aanwezigheid van vondstmateriaal uit de ijzertijd als uit de Romeinse periode vastgesteld. Op basis van de gelijkenis met de andere sporen is het duidelijk dat de lichtgrijze en uitgeloogde paalsporen een oudere datering meekrijgen. In welke van beide periodes ze precies dateren is echter niet aan te tonen. Er wordt geconcludeerd dat deze paalsporen in de ijzertijd tot Romeinse periode te plaatsen zijn.

Naast de lichtgekleurde paalkuilen zijn ook enkele sporen met een andere vulling waargenomen. Deze kleuren eerder donkerbruin en ze zijn ook scherper afgelijnd en minder uitgeloogd. Het gaat om S1008 en S4012 (Figuur 10 en Figuur 11). Ze liggen verspreid tussen de andere sporen en zijn niet aan elkaar gerelateerd. Deze paalkuilen bevatten geen vondstmateriaal, op basis van de vulling worden ze jonger ingeschat dan de andere sporen en eerder vanaf de late middeleeuwen tot de nieuwe tijd gedateerd.

Figuur 10: S4012 in WP4 in het vlak.

Figuur 11: S4012 in WP4 in coupe.

3.6.2 Kuilen

Verder werden binnen het plangebied twee kuilen (S3011 en S3012) geregistreerd. Ze bevinden zich op enkele meters van elkaar in het westen van het terrein. Ze liggen niet ver van de aangetroffen greppel, mogelijk staan ze hiermee in relatie. Gezien de geringe aanwezigheid van vondstmateriaal, blijft het onduidelijk wat de exacte functie van deze kuilen was.

Met een diameter van ongeveer 1 m zijn de sporen beduidend groter dan de omringende paalsporen, ze kennen echter wel een gelijkaardige lichtgrijze vulling. In beide kuilen is verbrande leem geattesteerd. Op basis van een fragment van een tegula kan S3012 in de Romeinse periode gedateerd worden. S3011 dateert, net zoals de hierboven beschreven paalkuilen zonder vondsten, algemeen in de ijzertijd tot Romeinse periode.

Figuur 12: S3011 in WP3 in het vlak.

Figuur 13: S3011 in WP3 in coupe.

3.6.3 Greppels

Er zijn ook enkele greppels binnen het onderzoeksgebied aangetroffen. Het betreft in de eerste plaats een min of meer noord-zuid georiënteerde greppel die in het vlak vrij breed (ca. 2,5 m) is. Deze werd in de drie zuidelijk gelegen werkputten vastgesteld en kreeg drie spoornummers toegekend (S2003, S3019 en S4002). Het spoor kleurt lichtgrijs en is aan het vlak vrij uitgeloozd (Figuur 14). In werkput 1 werd de loop van dit spoor niet met zekerheid herkend tijdens het veldwerk. Ten noorden van het huidige plangebied werd reeds een opgraving (Ruiselede-Poekestraat) uitgevoerd in 2018.⁴² Hier werd een erfgreppel vastgesteld die in zuidelijke richting afbuigt, richting de noordelijke grens met het huidige plangebied. Waarschijnlijk sluiten beide greppels op elkaar aan en worden ze verbonden ter hoogte van werkput 1. Daarom wordt dit vermoedelijke verloop ook zo op de plannen weergegeven.

Ter hoogte van het eerste vlak tekende de greppel zich zeer uitgeloozd en breed uitgewaaierd af. Vermoedelijk geeft de bioturbatie aan de bovenzijde van de C horizont een vertekend beeld waardoor het spoor moeilijk te herkennen is ter hoogte van het eerste vlak. Daarom werd hij plaatselijk op een tweede vlak onderzocht (Figuur 17). Hier tekent het spoor zich duidelijker en veel minder breed af. Dit komt overeen met het beeld dat de coupes tonen, het gaat om een greppel met een gemiddelde breedte van 80 cm. De greppel bleek nog gemiddeld 30 cm, en plaatselijk tot 40 cm, diep bewaard (Figuur 15).

In de vulling van het spoor zijn geen vondsten waargenomen. Op basis van de datering uit het onderzoeksrapport van de opgraving aan de Poekestraat, wordt de greppel in de Romeinse periode geplaatst.⁴³ Het gaat waarschijnlijk om een erfafbakening. Ter hoogte van werkput 3 kent de greppel een westelijke vertakking (S3007; Figuur 16). Dit deel kent dezelfde kenmerken wat betreft de vulling en de bewaarde diepte. De oversnijding tussen beide greppels is bovendien onduidelijk. Er wordt op basis hiervan vermoed dat beide takken gelijktijdig in gebruik waren en in dezelfde periode opgevuld zijn.

Figuur 14: S4002 in WP4 in het vlak (links op de overzichtsfoto).

⁴² DYSELINCK 2020

⁴³ DYSELINCK 2020, 96

Figuur 15: S3019 in WP3 in coupe.

Figuur 16: S3007 (vertakking greppel) in WP3 in coupe.

Figuur 17: S4002 in WP4 in het vlak (plaatselijk VL2).

3.6.4 Drainage en verstoringen

Verder werden in werkput 1, in het noorden van het onderzochte terrein nog enkele noordoost-zuidwest georiënteerde (S1004 en S1007) en één noord-zuid lopende drainagebuizen (S1009) waargenomen. Het gaat om langwerpige, donkergekleurde sporen aan het vlak, in de coupes worden aardewerken buizen herkend. Deze drainagebuizen sluiten aan bij de eerder opgraven sporen op het noordelijk gelegen terrein.⁴⁴ Ze zijn het gevolg van vrij recente pogingen het terrein te ontwateren. In het zuidwesten van het onderzoeksgebied zijn ten slotte nog twee recente verstoringen aangetroffen.

Figuur 18: S1009 in WP1 in coupe met aardewerken omhulsel.

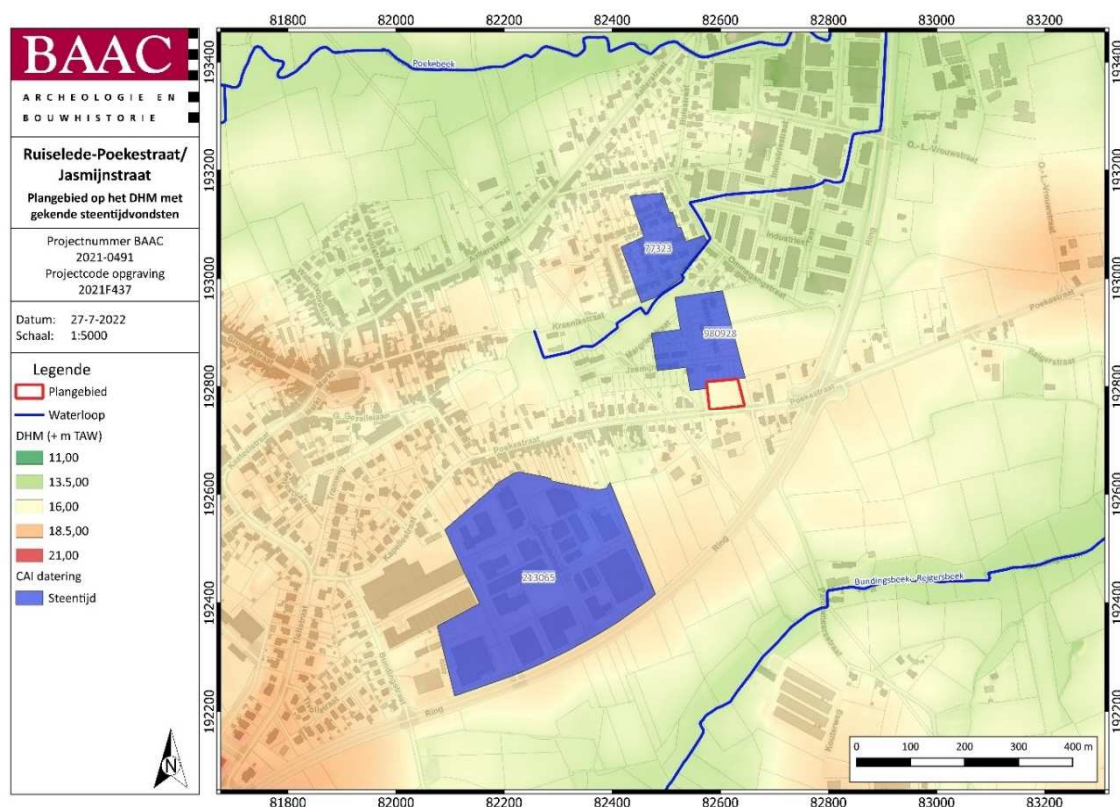
⁴⁴ DYSELINCK 2020

3.7 Opbouw archeologische site

3.7.1 Steentijd

De opgraving situeert zich op een locatie die uitgezocht werd in de steentijd, met name in een cuesta landschap niet ver van een waterloop. Tijdens het veldwerk werd slechts één vuursteenvondst verzameld. De aangetroffen vuursteen betreft een oppervlaktevondst, niet gerelateerd aan een spoor. Het gaat om een mogelijk afgeknotte afslag met enkele retouches. Het is niet mogelijk de vondst nader te dateren dan het mesolithicum of neolithicum, met een lichte voorkeur voor de laatste periode. Hoewel het slechts één vondst betreft, bevestigt deze wel nogmaals de prehistorisch aanwezigheid in het gebied.

Bij eerder onderzoek op het aanpalende terrein aan de Poekestraat (ID980928) zijn negen vuursteenvondsten opgegraven tijdens een vlakdekkende opgraving. De vondsten bestaan uit vier natuurlijke knol(fragment)en, drie afslagen en twee geretoucheerde (micro)klingfragmenten en horen thuis in het (vroeg- en midden-)mesolithicum en midden- tot laat-neolithicum. Hoe deze vondsten moeten worden geïnterpreteerd is nog onduidelijk. Ze zijn ingezameld op een relatief laag gelegen terrein aan de voet van de cuesta van Tielt nabij het bekken van de Poekebeek. Hier worden dergelijke bewoningsresten niet onmiddellijk verwacht, maar ze kunnen zeker niet worden uitgesloten. Dergelijke locaties waren in de prehistorie ook geliefd wegens hun gevarieerd biotoop. Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat in het aangetroffen materiaal meerdere occupatiefases kunnen worden herkend.⁴⁵ De vuursteenvondst uit de huidige opgraving sluit hierbij aan.

Plan 11: Synthesepan steentijd: aanduiding van de verschillende sites met steentijdvondsten en/of -sporen volgens de CAI geplot op DHM⁴⁶ (1:1; digitaal; 27/07/2022).

⁴⁵ DYSELINCK 2020

⁴⁶ AGIV 2023a

Ook op de opgravingen van de Ommegangstraat en de Bundingstraat zijn enkele verspreide vuursteenvondsten gedaan. Het gaat hier ook uitsluitend om oppervlaktevondsten en eveneens opspit. Aan de Bundingstraat (ID213065) zijn de vondsten geïnterpreteerd als de mogelijke resten van een neolithische nederzetting. Ter hoogte van de Ommegangstraat (ID77323) zijn een aantal sporen geïnterpreteerd als daterend uit het finaal-neolithicum op basis van enkele vuursteenvondsten. Daarnaast is ook een kuil mogelijk in het mesolithicum gedateerd op basis van een enkele spits uit deze periode. Beide dateringen worden in vraag gesteld.⁴⁷ Aan de overkant van de vallei, aan de Cijnsstraat (ID202393) is een melding gedaan met vondsten en sporen uit de steentijd. Er staat geen verdere informatie noch een bron vermeld voor deze vondstlocatie.⁴⁸

Het is dus duidelijk dat het steeds om enkele los verspreide vondsten gaat, die moeilijk aan een nederzetting te relateren zijn. Op basis van deze beperkte vondsten kan moeilijk een synthese afgeleid worden, maar de vondsten duiden wel op een menselijke aanwezigheid in de omgeving in de steentijd. Wel zijn het merendeel van de vondsten buiten context aangetroffen wat mogelijk wijst op een slechte bodembewaring en dus ook een slechte bewaring van in situ steentijdcontexten. Opvallend is daarbij ook hoe de gedane vondsten op het gradiënt liggen nabij een rivierbedding.

3.7.2 Bronstijd

De bronstijdoccupatie in de ruime omgeving van het plangebied is denser dan die uit de steentijd. De aanwezige sites op de CAI-kaart zijn in grote mate de weergave van circulaire structuren die door middel van luchtfotografie zijn opgemerkt. Dergelijke circulaire structuren worden veelal geïnterpreteerd als de restanten van midden-bronstijd grafheuvels. Ook op de opgraving aan de Bundingstraat (ID213065) is een dergelijke grafheuvel aangetroffen. Er was geen begraving meer aanwezig centraal de kringgreppel, wel is een begraving of bijzetting aangetroffen in de greppel. Op de opgraving aan de Ommegangstraat (ID77323) zijn drie paalkuilen en een langwerpig spoor op basis van het vondstmateriaal in de late bronstijd gedateerd.⁴⁹

Binnen het plangebied aan de Poekestraat (ID980928), net ten noorden van de huidige opgraving werd een enkele kuil met daarin zeer typerende potvormen uit de late bronstijd gevonden. Bronstijdbewoning werd verder niet vastgesteld, maar wel in de nabije omgeving vermoed.⁵⁰ Tijdens het voorliggende onderzoek werden geen resten uit de bronstijd waargenomen. De bewoning situeert zich mogelijk eerder ten oosten tot noordoosten, maar dit kan op basis van voorliggende gegevens niet met zekerheid gesteld worden.

3.7.3 Ijzertijd

Occupatie uit de ijzertijd is in de ruime omgeving vrij schaars. Enkel de opgravingen net ten noorden van het plangebied, aan de Ommegangstraat en de Poekestraat hebben ijzertijdsporen en -vondsten opgeleverd. Aan de Ommegangstraat (ID77323) gaat het om verschillende sporen en structuren; zoals gebouwplattegronden, bijgebouwtjes, kuilen, greppels en waterputten of -kuilen.⁵¹ Een beekloop scheidt dit erf van de opgraving aan de Poekestraat (ID980928), hier werd een waterput met laat-ijzertijd aardewerk aangetroffen. Het gaat dus vermoedelijk om aparte erven, hoewel er rond de waterput geen verdere aanwijzingen voor een nederzetting gevonden zijn. De bewoning wordt wel in de onmiddellijke omgeving verwacht. Er werd in de rapportage gesuggereerd dat, gezien de landschappelijke ligging, het erf zich meer op de hoogte ten zuidoosten zou bevinden.⁵²

⁴⁷ DECONYNCK & BEEK 2010; MOSTERT 2017; CAI 2023

⁴⁸ CAI 2023

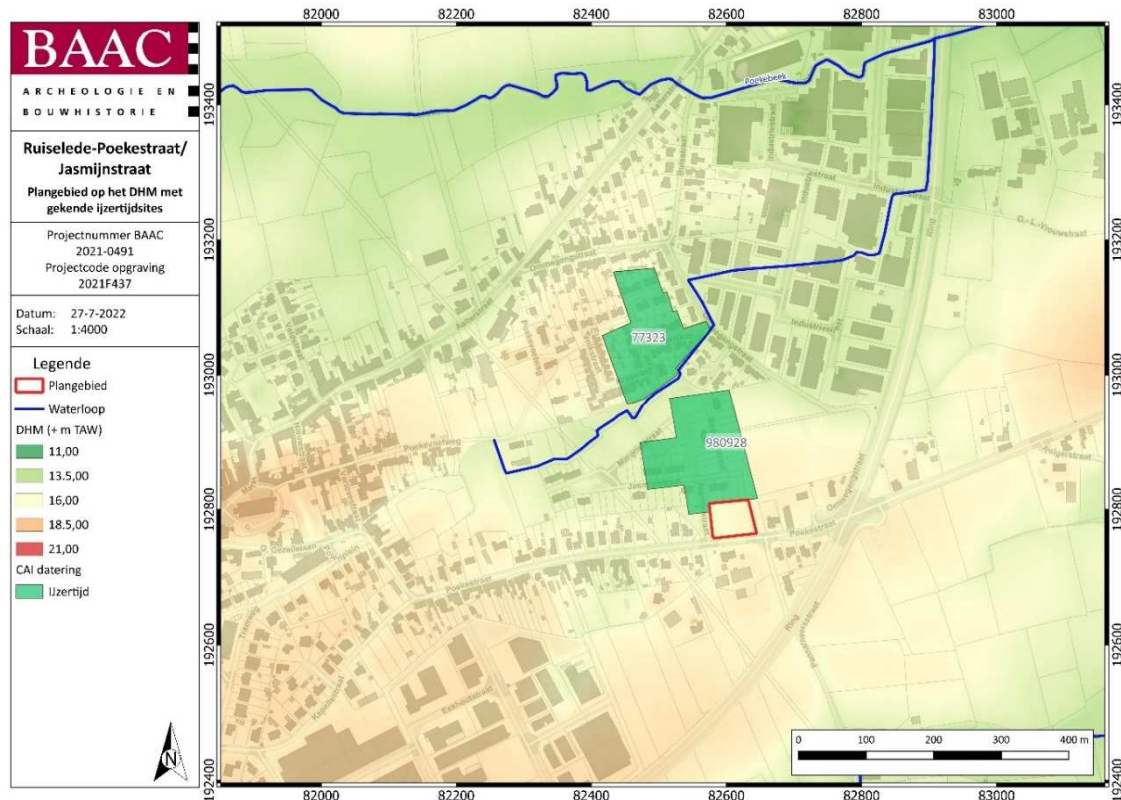
⁴⁹ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; MOSTERT 2017; CAI 2023

⁵⁰ DYSELINCK 2020

⁵¹ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; CAI 2023

⁵² DYSELINCK 2020

Tijdens de huidige opgraving zijn een aantal sporen, grotendeels paalkuilen, aangetroffen die op basis van het aardewerk in de ijertijd geplaatst kunnen worden. Ze liggen verspreid over alle werkputten, maar lijken vooral in het westen van het terrein te clusteren. Er zijn hierin echter geen structuren herkend. Omwille van de lage densiteit aan sporen en het ontbreken van structuren, rijst het vermoeden dat de sporen binnen het plangebied deel uit te maken van de periferie van een nederzetting. Het is plausibel dat de kern van bewoning zich eerder ten oosten tot zuidoosten van de opgravingen zal bevinden.

Plan 12: Synthesepan ijertijd: aanduiding van de verschillende sites met ijertijdoccupatie volgens de CAI geplot op DHM⁵³ (1:1; digitaal; 27/07/2022).

3.7.4 Romeinse periode

In de omgeving hebben alle grootschalige opgravingen Romeinse sporen opgeleverd. Zowel aan de Ommegangstraat (ID77323) en de Bundingstraat (ID213065) zijn sporen en vondsten uit deze periode aangetroffen.⁵⁴ Ter hoogte van de opgraving aan de Poekestraat (ID980928) beheerst de Romeinse occupatie de site. De nederzetting bestaat uit gebouwplattegronden met verschillende bijgebouwen, enkele erfgreppels, een waterput en verschillende kuilen, vermoedelijk te interpreteren als rootkuilen. Het eigenzinnig karakter van de sporen aan de Poekestraat kan bovendien deels verklaard worden door de unieke landschappelijke ligging van de locatie, langs een zuidelijke zijtak van de Poekesbeek, waarbij de uitgevoerde activiteiten gelinkt kunnen worden aan deze vochtige omgeving.⁵⁵ Iets verder, aan de Klaphullestraat, Meuleslag (ID76714) werden aanvankelijk door middel van luchtfotografie parallelle sporen aangetroffen, waarvan werd vermoed dat het ging om een Romeins wegtracé. Dit werd later bevestigd door een onderzoek in het kader van het onderzoeksproject "Antieke lijnen in het

⁵³ AGIV 2023a

⁵⁴ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; MOSTERT 2017; CAI 2023

⁵⁵ DYSELINCK 2020

landschap” van de Universiteit van Gent, waarbij men een kleinschalige opgraving heeft kunnen uitvoeren ter hoogte van deze waarneming.⁵⁶

De huidige opgraving leverde enkele sporen uit de Romeinse periode op. Deze sluiten aan bij de sporen uit de opgraving aan de Poekestraat, net ten noorden. Zo kon het verdere verloop in zuidwestelijke richting van een erfgreppel vastgesteld worden. Daarnaast zijn ook enkele paalkuilen en minstens één kuil in de Romeinse periode te dateren. Net ten noorden van de grens tussen beide opgravingen liggen enkele spiekers, het is plausibel dat gerelateerde sporen doorlopen in de zuidelijke zone. Tijdens de huidige opgraving zijn geen structuren herkend in de paalsporen. Ten slotte werden ook enkele losse vondsten aan het vlak aangetroffen die in de Romeinse periode gedateerd kunnen worden.

Ter hoogte van de Poekestraat werd de occupatie vermoedelijk in de eerste eeuw gedateerd, dit gebeurde op basis van de aangetroffen gebouwtypes.⁵⁷ Het lijkt erop dat de sporen binnen de huidige opgraving eerder de periferie uitmaken van het meer noordelijk gelegen erf en dus binnen hetzelfde tijds kader te plaatsen zijn.

De opgravingen met Romeinse sporen bevinden zich allemaal op eenzelfde landschappelijke eenheid, tussen twee beekdalen in. Opvallend hierbij is dat het wegtracé aan de Bundingstraat deze verhevenheid lijkt te volgen, van zuidwest naar het oosten.

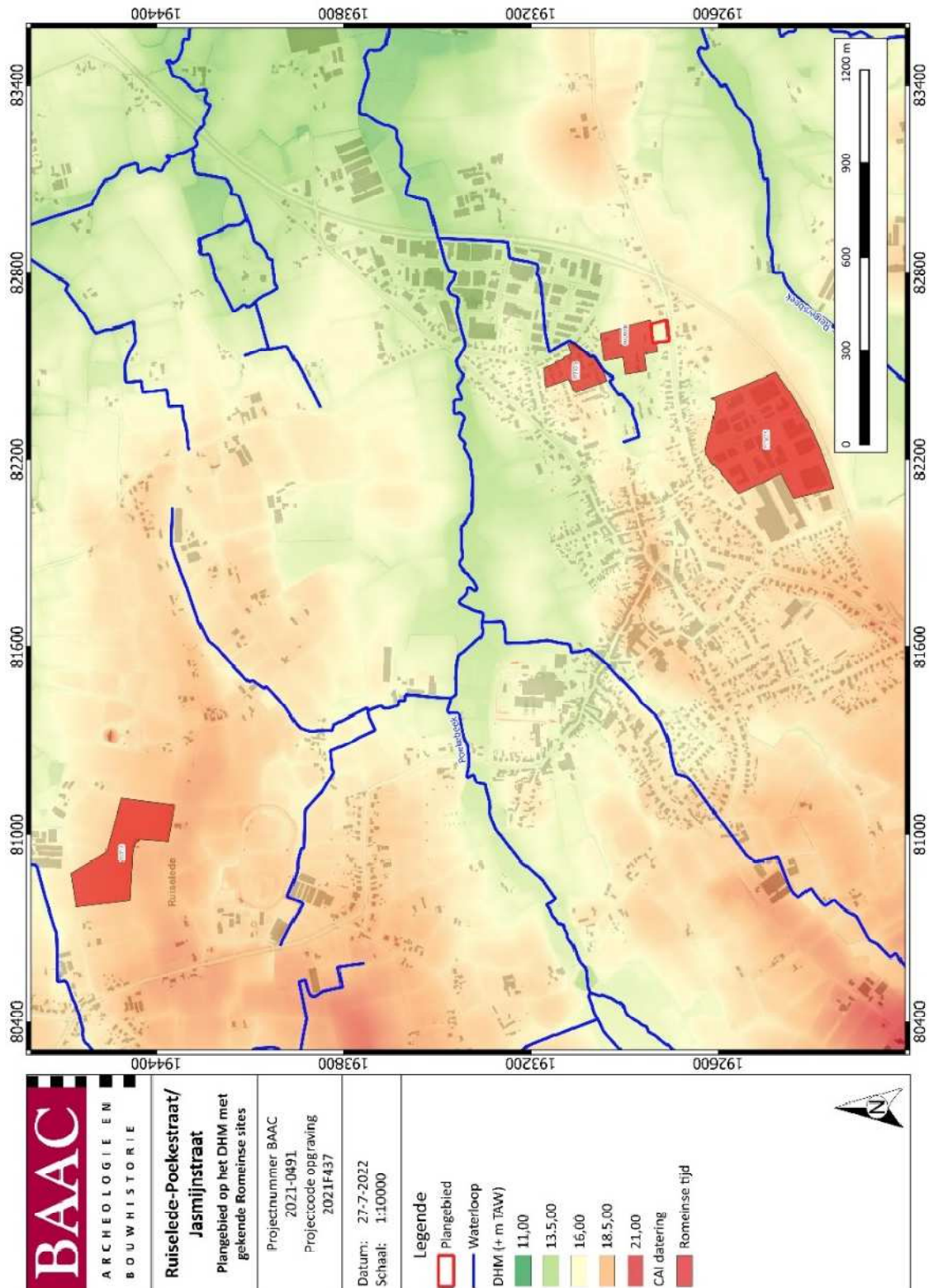

Figuur 19: Allesporenkaart opgraving Poekestraat met aanduiding van de Romeinse sporen in geel.⁵⁸

⁵⁶ VERMEULEN et al. 1998; CAI 2023

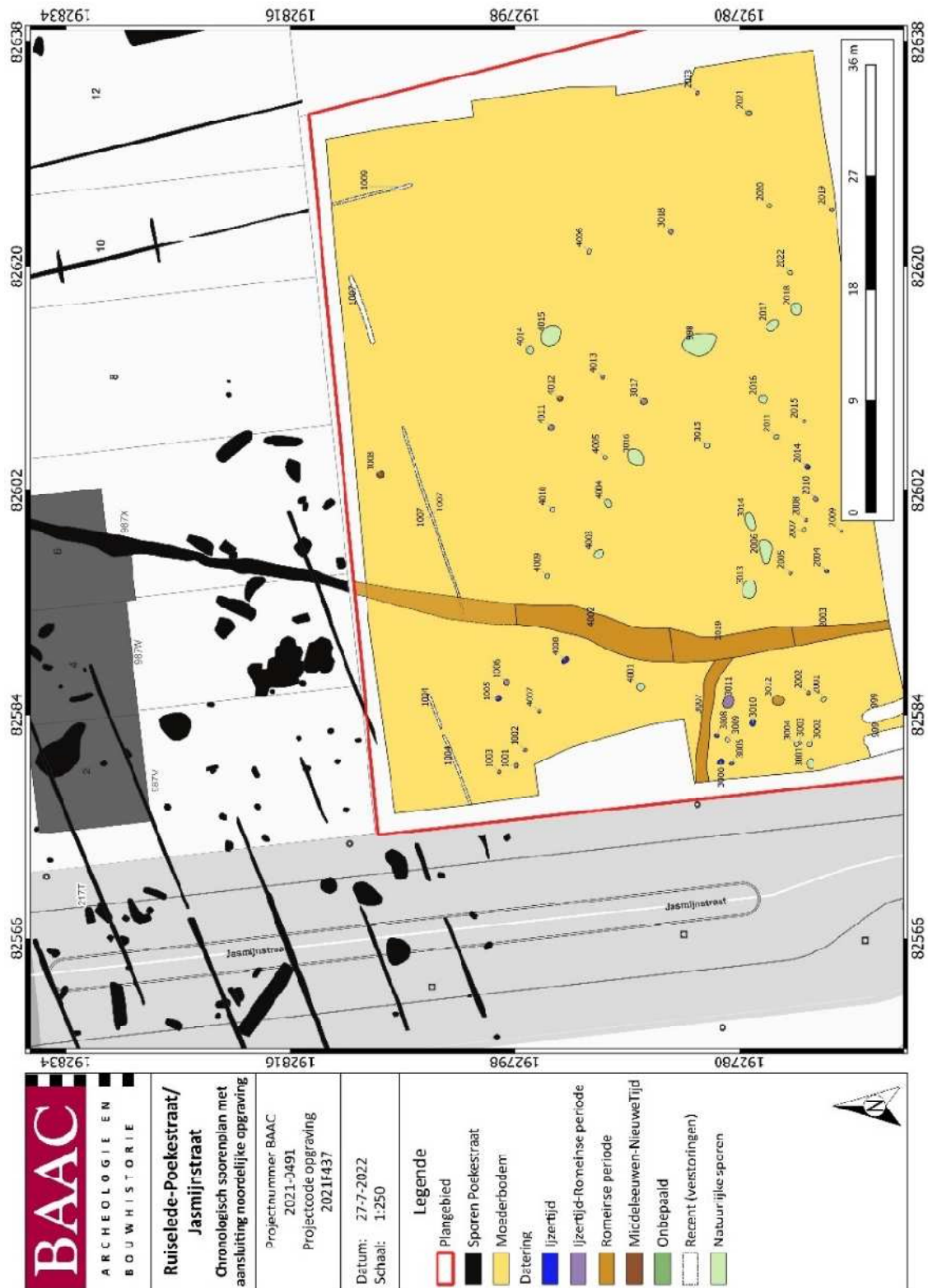
⁵⁷ DYSELINCK 2020

⁵⁸ DYSELINCK 2020, 99

Plan 13: Synthesepan Romeinse periode: aanduiding van de verschillende sites met Romeinse occupatie volgens de CAI geplot op DHM⁵⁹ (1:1; digitaal; 27/07/2022).

⁵⁹ AGIV 2023a

Plan 14: Datering sporen met aansluiting sporen opgraving Poekestraat⁶⁰, weergegeven op GRB⁶¹ (digitaal; 1:1; 27/07/2022).

⁶⁰ DYSELINCK 2020

⁶¹ AGIV 2023b

3.7.5 Middeleeuwen tot nieuwe-nieuwste tijd

Ruiselede als plaatsnaam wordt voor het eerst vermeld in 1090. Toch resulteert dit niet in veel resten uit de volle middeleeuwen volgens de CAI-meldingen. Volgende locaties worden als vermoedelijk volmiddeleeuws gekarteerd: de Heerlijkheid van Poelvoorde (ID161689), een mottekasteel dat voor het eerst wordt vermeld in 1365 maar mogelijk ouder is; de kerk OLV Ten Hemelopneming (ID77051) met een eerste vermelding rond 1106; en tenslotte de parochiekerk Sint-Lambertus (ID976064) die zijn oorsprong kent in de volle middeleeuwen.⁶²

Aan de Ommegangstraat (ID77323) is volgens de rapportage een deel van een plattegrond uit de volle middeleeuwen gevonden. De interpretatie ervan is echter onzeker.⁶³ Ook de opgraving aan de Bundingstraat (ID213065) heeft een aantal middeleeuwse sporen opgeleverd, hoewel deze moeilijker te dateren zijn. Het gaat om een molen, waarvan een circulaire greppel en centraal een kruisvormig spoor zijn aangetroffen. Het vondstmateriaal uit deze sporen zou een datering suggereren in de late 12de of begin 13de eeuw.⁶⁴ Tijdens de opgraving aan de Poekestraat (ID980928) is een compleet volmiddeleeuws erf, met woonstructuur, waterput en erfgreppel opgegraven.⁶⁵ De middeleeuwse sporen bevinden zich in het noorden van het terrein en kunnen niet gerelateerd worden aan de sporen binnen het huidige plangebied.

Figuur 20: Allesporenkaart opgraving Poekestraat met aanduiding van de middeleeuwse sporen in groen.⁶⁶

⁶² CAI 2023

⁶³ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; CAI 2023

⁶⁴ MOSTERT 2017; CAI 2023

⁶⁵ DYSELINCK 2020

⁶⁶ DYSELINCK 2020, 99

Tijdens de opgraving zijn enkele paalsporen aangetroffen die duidelijk jonger zijn en eerder vanaf de late middeleeuwen gedateerd kunnen worden. Ze zijn waarschijnlijk te relateren aan het gebruik van het terrein als akkerland. Volgens historische kaarten is het gebied immers minstens sinds de 18de eeuw in gebruik als akker- of grasland.

In het noorden van het onderzochte terrein zijn nog enkele drainagebuizen waargenomen, in de coupes worden aardewerken buizen herkend. Ook deze sluiten aan bij de vroeger opgraven sporen op het noordelijke terrein.⁶⁷ Deze drainage is het gevolg van vrij recente pogingen het terrein te ontwateren.

Er werden dus resten uit de steentijd, de ijzertijd en de Romeinse periode aangetroffen tijdens de opgraving. De sporen en vondsten wijzen niet op een rechtstreekse bewoning binnen dit deel van het terrein. Het gaat in alle periodes eerder om de periferie van bewoning, waarbij de gebouwplattegronden zich elders situeren. Vanaf de late middeleeuwen blijkt het terrein in gebruik als akkerland. De gegevens uit de opgraving wijzen op occupatie gedurende verschillende eeuwen en vullen de bestaande kennis uit de omliggende opgravingen aan. De bewoning spreidt zich hier over een grote oppervlakte uit en de begrenzing ervan kan nog niet aangeduid worden.

⁶⁷ DYSELINCK 2020

4 Vondsten

4.1 Inleiding

Dit hoofdstuk omvat een assessment en analyse van de aangetroffen vondsten. Na de inleidende hoofdstukken 4.2 en 4.3 wordt een assessment en analyse voorzien per aangetroffen materiaalcategorie. Het assessment bestaat uit een beschrijving van de gebruikte methode en een inventaris van de vondsten, gevolgd door een interpretatie. Verder wordt bepaald voor welke vondsten een verdere conservatie of behandeling noodzakelijk is. Door het bepalen van het potentieel op kenniswinst en de exploitatie hiervan zal een selectie van de vondsten gekozen worden voor analyse. De methode voor verdere uitwerking wordt geselecteerd en de resultaten van de analyse en interpretatie worden vervolgens weergegeven.

4.2 Administratieve gegevens

Tabel 5: Vondsten.

VONDSTCATEGORIE	AANTAL
AARDEWERK	17
METAAL	1
NATUURSTEEN	3
BOUWKERAMIEK	3
ORGANISCH MATERIAAL (HK)	2

De ingezamelde vondsten behoren tot de volgende categorieën; aardewerk, natuursteen, metaal, bouwkeramiek en verbrande leem (Tabel 5). Het gaat in totaal om 26 unieke vondstnummers. De meerderheid ervan zijn fragmenten aardewerk, waarvan een deel gevonden werd bij de aanleg van het vlak. Het overige deel van de vondsten werd gerecupereerd bij het couperen en afwerken van individuele sporen. Een eerste blik op het vondstmateriaal dateert de meerderheid van de vondsten in de ijzertijd en Romeinse tijd.

4.3 Methode en technieken

Per spoornummer zijn alle vondsten bekeken en ingevoerd in de vondstdeterminatietabel. Zo werd eerst gekeken naar de vondstcategorie, vervolgens naar de dominante deelcategorie, waarna de belangrijkste gegevens m.b.t. de vondsten genoteerd werden. Er is ook getracht om de vondsten van een preliminaire datering te voorzien.

Volgende binnen BAAC Vlaanderen aanwezige materiaalspecialisten werden geraadpleegd.

Tabel 6: Geraadpleegde interne BAAC-specialisten.

VONDSTCATEGORIE	SPECIALIST
HANDGEVORMD AARDEWERK	T. DYSELINCK
ROMEINS AARDEWERK	N. JANSSENS
VUURSTEEN	Y. PERDAEN
NATUURSTEEN	C. STERN

4.4 Handgevormd aardewerk

Tina Dyselinck

4.4.1 Assessmentmethode

Alle handgevormde scherven van Ruiselede Poekestraat-Jasmijnstraat zijn bekeken op vlak van vorm en vormdetails, versiering, oppervlaktebehandeling en soort magering. Uitzonderlijke kenmerken, zoals onder andere het al dan niet verweerd of gefragmenteerd zijn van de scherven is opgenomen in de bijlagen. Eventuele verbranding van de fragmenten is ook genoteerd. De scherven waarvan een vorm of versiering kon gedetermineerd worden, zorgen mogelijk voor een nauwere datering.

Tabel 7: Gehanteerde chronologie handgevormd aardewerk.

PERIODE	INDELING	DATERING
LATE BRONSTIJD		1100-800 v. Chr.
VROEGE IJZERTIJD	Hallstatt	800-450 v. Chr.
MIDDEN IJZERTIJD	La Tène ancienne (Vroeg La Tène)	450-250 v. Chr.
LATE IJZERTIJD	La Tène moyenne (Midden La Tène)	250-130 v. Chr.
	La Tène finale (Laat La Tène)	130-50 v. Chr.
VROEG ROMEINSE PERIODE		50 v. Chr. - 70 n. Chr.

4.4.2 Inventaris

Administratieve gegevens:

Vondstnummers: 1, 3-6, 8-10, 12-14, 16, 18-19 en 22

Materiaalcategorie: Handgevormd aardewerk

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel in bijlage, waarin alle data per vondstnummer is verzameld. Uit deze inventaris blijkt dat tijdens de opgraving 48 aardewerkfragmenten zijn aangetroffen. Ze zijn onderverdeeld in één randfragment, 29 wandfragmenten, drie bodemfragmenten en 15 andere fragmenten.

4.4.3 Interpretatie

Tijdens de opgraving zijn in totaal 48 scherven handgevormd aardewerk gevonden. Het merendeel van deze scherven is gevonden in context, slechts twee scherven zijn bij de aanleg van het vlak verzameld. Het aardewerk geeft over het algemene een homogene indruk, waarbij geen opvallende verschillen zichtbaar zijn met het blote oog. Zo zijn alle scherven verschaald met grof potgruis, is het merendeel gereduceerd en hard gebakken en overheersen de bruingrijze tinten van het oppervlak. Een aanzienlijk deel van het aardewerk is verweerd, wat meestal wijst op een langdurig verblijf aan de oppervlakte vooraleer de scherf is beland in de context waaruit deze is gehaald. Een groot deel van de scherven is ook secundair verbrand. Er zijn weinig diagnostische kenmerken aanwezig die een datering kunnen suggereren op basis van vorm, typologie of versiering. Een enkel fragment betreft de rand van een driedelig exemplaar met rechte hals en zachte overgang naar de schouder, dit suggereert een datering vanaf de vroege ijzertijd. Een andere scherf vertoont een groefversiering, bestaande uit brede parallelle groeven. Dit is een versiering die veelvuldig voorkomt op laat ijzertijd aardewerk, maar vroeger ook reeds voorkomt. Een enkele bodemscherf vertoont een insnoering ter hoogte van de bodemplaat, een kenmerk dat veelvuldig wordt gebruikt in de midden ijzertijd (Vroeg La Tène). Deze versiering komt hier echter niet exclusief voor, waardoor een andere datering niet kan uitgesloten worden. Het weinige aardewerk van Ruiselede kan dus niet nauwer gedateerd worden dan ruim in de ijzertijd. Hiermee is ook het potentieel van dit ensemble bereikt en wordt een diepgaandere analyse niet aangeraden.

4.4.4 Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

4.4.5 Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondsten hebben in de eerste plaats een waarde als chronologische marker voor de antropogene sporen. De verdere archeologische en cultuurhistorische waarde van de vondsten wordt bijzonder laag ingeschat. De scherven hebben bij deze hun maximale kennispotentieel behaald.

4.4.6 Exploitatie kenniswinst

Door middel van bovenstaande basisverwerking van het materiaal werd alle kenniswinst die mogelijk was reeds behaald.

4.5 Romeins aardewerk

Niels Janssens

4.5.1 Assessmentmethode

Een specialist bekeek alle scherven individueel en heeft deze ingedeeld per materiaalcategorie. Behalve de absolute telling werd hierbij ook het minimum aantal exemplaren (MAE) geteld per context. Exemplaren zijn hierbij van elkaar gescheiden op basis van verschillende diagnostische criteria; zoals bijvoorbeeld het aantal randen en bodems, de dikte en het uitzicht van de baksels en eventueel aanwezige versieringspatronen. Waar mogelijk werden ook de vormen en de types genoteerd. Alle informatie werd uiteindelijk verzameld in de assessmenttabel, die hieronder staat weergegeven.

4.5.2 Inventaris

Administratieve gegevens:

Vondstnummers: 1, 6-7 en 17

Materiaalcategorie: Romeins aardewerk

In totaal bleken er slechts vijf scherven van vijf exemplaren aanwezig. Het archeologische team trof alle scherven aan tijdens de aanleg van het vlak. Ze zijn dan ook eerder als buiten context te beschouwen. Slechts één scherf zat in een spoor (S2006).

Het is mogelijk dat ook een deel van het hierboven besproken handgevormde aardewerk in de Romeinse periode dateert, maar gezien het hier veelal om niet verder determineerbare en bovendien verweerde wandscherven gaat, is dit niet geheel zeker te zeggen.

Er komen slechts drie baksels voor, namelijk:

- **GRA LLW 1:** *Gewoon reducerend gebakken aardewerk Low Lands Ware 1*
 - Soms ook Waaslands grijs genoemd. Blauwgrijs baksel met een overvloedige aanwezigheid van zilverkleurige mica spikkels.
 - Datering: 80 – 275 n.C.⁶⁸
- **GRA LOK/REG:** *Gewoon reducerend gebakken aardewerk*
 - Grijs tot lichtgrijs, zandig aanvoelend baksel met voornamelijk kwarts als verschraling.
- **GOA NFB:** *Gewoon oxiderend gebakken aardewerk Noord-Frankrijk regio Bavay-Famars*
 - Bleek bruin baksel met inclusies van kwarts, calcië en zwarte partikels.
 - Datering: 50 – 225 n.C. Zie ook Willems 2005⁶⁹: GWO-BAVY

Tabel 8: Inventaris Romeins aardewerk.

Vondstnr.	Spoornr.	Baksel	Totaal aantal	MAE	Opmerkingen	Vorm	Type
1	WP1 vlak 1a	GRA LLW1	1	1	Wandscherf	/	/
1	WP1 vlak 1a	GRA LOK/REG	1	1	Wandscherf	/	/
6	WP3 vlak 1	GOA NFB	1	1	Wandscherf	/	/
7	2006	GOA NFB	1	1	Wandscherf	/	/
17	WP1 vlak 1	GOA NFB	1	1	Randscherf, sterk verweerd	wsl. Dolium	Stuart 147 ⁷⁰

4.5.3 Interpretatie

Het materiaal is afkomstig uit minstens twee regio's, namelijk Noord-Frankrijk (meer bepaald de regio Bavay-Famars – baksel GOA NFB) en de regio rond Bergen-Op-Zoom (baksel GRA LLW1).

Bijna alle scherven vertonen sporen van verwerking en hebben dus wel enige tijd aan het oppervlak gelegen of zijn doorheen de jaren (vb. door landbouwactiviteit) verweerd geraakt. Gezien het

⁶⁸ DE CLERCQ & DEGRYSE 2008

⁶⁹ WILLEMS 2005

⁷⁰ STUART 1963

materiaal veelal aan het oppervlak, tijdens de aanleg van het vlak, werd aangetroffen is de kans reëel dat het afkomstig is van de bovenliggende Ap horizont.

De scherven behoeven geen verdere conservatie en hebben een sterk beperkte informatiewaarde. Met deze opsomming is dan ook het potentieel op kenniswinst bereikt. Verdere uitwerking van dit erg kleine ensemble lijkt niet nuttig.

4.5.4 Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

4.5.5 Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondsten hebben in de eerste plaats een waarde als chronologische marker voor de antropogene sporen. De verdere archeologische en cultuurhistorische waarde van de vondsten wordt bijzonder laag ingeschat. De scherven hebben bij deze hun maximale kennispotentieel behaald.

4.5.6 Exploitatie kenniswinst

Met bovenstaande opsomming is dan ook het potentieel op kenniswinst bereikt. Verdere uitwerking van dit erg kleine ensemble lijkt niet nuttig.

4.6 Vuursteen

Yves Perdaen

4.6.1 Assessmentmethode

Aangezien lithische artefacten bij sporenopgravingen vaak over relatief grote oppervlakten worden ingezameld en afkomstig zijn uit verschillende contexten zonder duidelijke associatie of clustering, beperkt de studie van het materiaal zich in hoofdzaak tot een typo-morfologische karakterisering (o.m. afslag, kling, kern...). Daarnaast worden specifieke vondstkenmerken genoteerd die de interpretatie en/of datering van het ensemble vooruit kunnen helpen (o.m. vormtechnische of postdepositionele kenmerken, grondstof...). De werktuigen worden iets grondiger bestudeerd, met daarbij aandacht voor de gebruikte drager, locatie en type van retouches en aanwezigheid van cortex.

4.6.2 Inventaris

Administratieve gegevens:

Vondstnummer: 21

Materiaalcategorie: Vuursteen

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel hieronder.

De hier aangehaalde vondst is verzameld bij de aanleg van het vlak en het onderzoek van de sporen bij een vlakdekkend onderzoek in de Poekestraat in Ruiselede. De vondst is met de hand verzameld.

Tabel 9: Inventaris vuursteen.

Vondstnr.	Werkput	Vlak	Context	Totaal aantal	Opmerkingen
21	4	1	PV	1	Afslag met enkele retouches op het distaal uiteinde

4.6.3 Interpretatie

Tijdens het veldwerk is slechts één vuursteenvondst ingezameld. Het gaat om een afslag met enkele retouches op het distaal uiteinde (vnr. 21). De afslag (38x29x8 mm) is vervaardigd uit een matig korrelige donkergrijze tot zwarte vuursteen. De hiel is groot en vlak en in het bezit van een duidelijk impactpunt. Ventraal is sprake van een slagkegel, goed ontwikkelde slagbult en ondulerende slaggolven. De linker boord is nog in het bezit van een dunne krijtcortex. De rechter boord is over zijn volledige lengte licht beschadigd. Distaal op het artefact zijn direct steile retouches aanwezig. Vermoedelijk gaat het om een afgeknotte afslag, maar de afknotting is – mogelijk door gebruik – deels afgebroken waardoor de determinatie onder voorbehoud is. Het is niet mogelijk de vondst nader te dateren dan het mesolithicum/neolithicum, met een lichte voorkeur voor de laatste periode.

4.6.4 Conservatie en behandeling

Er zijn geen vondsten gedaan die verdere conservatie of behandeling nodig hebben.

4.6.5 Potentieel op kenniswinst

Aangezien slechts één artefact is aangetroffen, heeft een gedetailleerde studie weinig zin. De vondst bevestigt nogmaals de prehistorische aanwezigheid in het gebied. Bij eerder onderzoek op het aanpalende terrein aan de Poekestraat werd reeds vuursteen aangetroffen, en ook bij het onderzoek aan de Ommegangsweg en Bundingstraat bleek vuursteen aanwezig. In het laatste geval was mogelijk zelfs sprake van een midden- tot laat-neolithische nederzetting. De vondsten aan de Poekestraat werden ruwweg in het mesolithicum en midden- tot laat-neolithicum gedateerd. De afgeknotte afslag sluit hier bij aan.

4.6.6 Exploitatie kenniswinst

Door middel van bovenstaande basisverwerking van het materiaal werd alle kenniswinst die mogelijk was reeds behaald.

4.7 Metaal

4.7.1 Assessmentmethode

Het metaal werd bekeken en in de mate van het mogelijke beschreven en gedetermineerd.

4.7.2 Inventaris

Administratieve gegevens:

Vondstnummer: 24

Materiaalcategorie: Metaal

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel hieronder, waarin alle data per vondstnummer is verzameld. Uit deze inventaris blijkt dat tijdens de opgraving slechts één stuk metaal is aangetroffen.

Tabel 10: Inventaris metaal.

Vondstnr.	Werkput	Vlak	Context	Totaal aantal	Opmerkingen
24	1	1a	AAVL	1	Stuk onbepaald ijzer

4.7.3 Interpretatie

Het gaat om een stuk ijzer dat sterk gecorrodeerd is en verder onbepaald blijft. Gezien het tijdens de aanleg van het vlak aan het oppervlak werd aangetroffen, is de kans reëel dat het afkomstig is van de bovenliggende Ap horizont en vrij recent is.

4.7.4 Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondst heeft geen conservatie of behandeling nodig.

4.7.5 Potentieel op kenniswinst

De ingezamelde vondst heeft in het kader van dit onderzoek weinig informatie opgeleverd. Het materiaal is sterk aangetast, de verdere archeologische en cultuurhistorische waarde ervan wordt dan ook bijzonder laag ingeschat.

4.7.6 Exploitatie kenniswinst

Door middel van bovenstaande basisverwerking van het materiaal werd alle kenniswinst die mogelijk was reeds behaald.

4.8 Natuursteen

Carola Stern

4.8.1 Assessmentmethode

De natuursteendeterminatie gebeurde hoofdzakelijk op basis van de 'Atlas van België'⁷¹ en 'Natuursteen in Vlaanderen, versteend verleden' (2009).⁷²

4.8.2 Inventaris

Administratieve gegevens:

Vondstnummers: 2, 11 en 21

Materiaalcategorie: Natuursteen

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel hieronder, waarin alle data per vondstnummer is verzameld. Uit deze inventaris blijkt dat tijdens de opgraving drie natuurstenen zijn aangetroffen.

Tabel 11: Inventaris natuursteen.

Vondstnr.	Werkput	Vlak	Context	Totaal aantal	Opmerkingen
2	1	1a	AAVL	1	Breuksteen als bouw materiaal
11	3	1	S3003	1	Afgerolde zwerfsteen
21	4	1	PV	1	Vuursteen

4.8.3 Interpretatie

In het projectgebied Ruiselede Poekestraat/Jasmijnstraat werden in totaal 3 natuurstenen verzameld.

Vondstnummer 21 is een antropogeen bewerkt vuursteen en is hierboven reeds beschreven.

Vondstnummer 2 is een stuk breuksteen van een kwartsiet dat waarschijnlijk als bouw materiaal naar de regio is gekomen. Deze vondst weegt 39g en werd opgepikt tijdens de aanleg van het vlak. Het heeft geen archeologische relevantie. Vondstnummer 11 is een afgerolde zwerfsteen van 22g en is vermoedelijk afkomstig uit een rivier. Deze levert ook geen archeologische informatie op.

4.8.4 Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

4.8.5 Potentieel op kenniswinst

Er zit geen kenniswinst in het materiaal.

⁷¹ VAN HECKE et al. 2010.

⁷² DUSAR et al. 2009.

4.8.6 Exploitatie kenniswinst

Door middel van bovenstaande basisverwerking van het materiaal werd alle kenniswinst die mogelijk was reeds behaald.

4.9 Bouwkeramiek

4.9.1 Assessmentmethode

Het materiaal werd bekeken en in de mate van het mogelijke beschreven en gedetermineerd.

4.9.2 Inventaris

Administratieve gegevens:

Vondstnummers: 15, 23 en 25

Materiaalcategorie: Bouwkeramiek

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel hieronder, waarin alle data per vondstnummer is verzameld. Uit deze inventaris blijkt dat tijdens de opgraving 11 fragmenten bouwkeramiek zijn aangetroffen.

Tabel 12: Inventaris bouwkeramiek.

Vondstnr.	Spoornr.	Categorie	Totaal aantal	Opmerkingen
23	WP1 VL1a	Bouwmateriaal	1	INDET
23	WP1 VL1a	Boutmateriaal	7	Tegula (4) en INDET (3)
23	3010	Bouwmateriaal	2	Verbrande leem, huttenleem
23	3012	Bouwmateriaal	1	Tegula

4.9.3 Interpretatie

Het gaat om enkele fragmenten van een Romeinse tegula, die aan het vlak en in S3012 werden aangetroffen. Ter hoogte van S3010 gaat het om twee fragmenten verbrande leem of huttenleem. De overige fragmenten bouwkeramiek kunnen wegens fragmentatie niet gedetermineerd worden en leveren geen verdere archeologische informatie op.

4.9.4 Conservatie en behandeling

De ingezamelde vondsten hebben geen conservatie of behandeling nodig.

4.9.5 Potentieel op kenniswinst

Er zit geen verdere kenniswinst in het materiaal.

4.9.6 Exploitatie kenniswinst

Door middel van bovenstaande basisverwerking van het materiaal werd alle kenniswinst die mogelijk was reeds behaald.

4.10 Organisch materiaal

Administratieve gegevens:

Vondstnummers: 20 en 26

Materiaalcategorie: Organisch materiaal: houtskool

Voor de inventaris wordt verwezen naar de assessmenttabel hieronder, waarin alle data per vondstnummer is verzameld. Uit deze inventaris blijkt dat tijdens de opgraving twee fragmenten organisch materiaal zijn aangetroffen, het gaat om twee stuks houtskool.

Tabel 13: Inventaris organisch materiaal.

Vondstnr.	Werkput	Vlak	Context	Totaal aantal	Opmerkingen
20	1	1	S1003	1	Houtskool
26	3	1	S3010	1	Houtskool

Het materiaal werd niet verder onderzocht of geanalyseerd. Het heeft geen verdere conservatie of behandeling nodig en kan niet bijdragen tot verdere kenniswinst. Er is immers voldoende informatie over de betrokken sporen voorhanden, verder onderzoek van het houtskool zou weinig relevante informatie toevoegen in deze context. Bovendien is het onduidelijk of het materiaal in situ is of eerder intrusief in deze contexten. De houtskool bezit geen verdere informatiewaarde.

4.11 Bewaring en deponering

Alle ingezamelde vondsten werden aan een basisregistratie, assessment en eventuele analyse onderworpen en voorlopig bewaard volgens de beschreven methoden in de Code van Goede Praktijk.

Op basis van de waardering van het vondstenbestand en de bepaling van de mogelijkheden tot exploitatie van kenniswinst kon bepaald worden dat het handgevormde aardewerk meestal een voldoende goede bewaring kent en reeds in de context van dit onderzoek tot enige kennisvermeerdering leidde. Het aardewerk kon in deze beperkte context niet nauwer gedateerd worden dan de ijzertijd en kan niet gerelateerd worden aan structuren. Aangezien deze vondsten nog informatiewaarde hebben en nog in een ruimer kader onderzocht kunnen worden, dienen ze bewaard te blijven.

Dit geldt ook voor het Romeinse aardewerk. In kader van dit eindverslag zou een verdere uitwerking van dit kleine ensemble weinig opleveren. Het aardewerk kent echter een voldoende goede bewaring en de vondsten kunnen nog informatiewaarde hebben bij eventueel onderzoek in een ruimer kader. Het Romeinse aardewerk dient verder bewaard te blijven.

De aangetroffen vuursteen behaalde door middel van bovenstaande basisverwerking reeds kenniswinst. De vondst kan nog in een ruimer kader informatiewaarde hebben en dient bewaard te

blijven. De andere natuurstenen kenden geen archeologische relevantie. De vondsten worden gedeselecteerd en niet in bewaring genomen.

Voor het metaal, de bouwkeramiek en de stukken houtskool geldt dat alle kenniswinst die mogelijk was reeds behaald is. Het metaal kent een slechte bewaring en is vermoedelijk vrij recent. De bouwkeramiek omvat enkele fragmenten van een tegula, verbrande leem en verder onbepaalde fragmenten. De informatiewaarde van deze vondsten is door middel van de basisverwerking reeds behaald. Het houtskool heeft geen verdere informatiewaarde, de afkomst van het materiaal is onzeker. De vondsten worden gedeselecteerd en niet in bewaring genomen. De te deponeren vondsten worden hierbij beperkt tot deze die geschikt zijn voor bijkomende interpretatie en/of uitgebreider onderzoek.

De selectie en deselectie gebeurde door de erkende archeoloog in samenspraak met de materiaalspecialisten en met goedkeuring van de zakelijkrechthouders en/of gebruikers van het archeologisch ensemble. Zakelijkrechthouders (dit zijn eigenaars, erfpachters, vruchtgebruikers, opstalhouders en leasinggevers) en gebruikers van een archeologisch ensemble moeten dit in één geheel bewaren, in goede staat behouden en beschikbaar houden voor wetenschappelijk onderzoek. Eigenaars kunnen zelf deze verantwoordelijkheid dragen of het ensemble overdragen aan een erkend onroerenderfgoeddepot. (zie artikel 5.2.1 en 5.2.2 van het Onroerenderfgoeddecreet). Een lijst van de vondsten is opgenomen in de bijlagen van dit eindverslag.

5 Stalen

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk omvat een assessment en analyse van de ingezamelde stalen. Het assessment bestaat uit een beschrijving van de gebruikte methode en een inventaris van de stalen. Verder wordt bepaald voor welke stalen een verdere conservatie of behandeling noodzakelijk is. Het potentieel op kenniswinst en de exploitatie hiervan wordt bepaald, waarbij een selectie van de stalen gekozen wordt voor analyse. De verdere waardering en analyse van de gekozen stalen wordt in hoofdstuk 5.8 beschreven en uitgewerkt per onderzoekstype.

5.2 Administratieve gegevens

Tabel 14: Stalen.

STAALNAME	AANTAL
¹⁴ C	3

5.3 Methode en technieken

Alle stalen werden met de hand ingezameld met het oog op datering van de sporen en het beantwoorden van de onderzoeksvragen. Er werden in totaal drie stalen genomen, waarvan alle in aanmerking kwamen voor ¹⁴C onderzoek. De stalen zijn uit de centrale greppel en twee paalsporen genomen.

5.4 Inventaris

Tabel 15: Inventaris stalen.

STAALNUMMER - VONDSTNUMMER	CONTEXTNUMMER	SOORT SPOOR	DOEL ANALYSE
M1	S3010	greppel	¹⁴ C-datering
M2	S2003	paalkuil	¹⁴ C-datering
M3	S1008	paalkuil	¹⁴ C-datering

5.5 Conservatie en behandeling

De genomen stalen zijn niet gewaardeerd of geanalyseerd. De stalen die niet gewaardeerd en/of geanalyseerd zijn, dienen ook niet bewaard te worden. Zij hebben geen verdere conservatie of behandeling nodig en kunnen niet bijdragen tot verdere kenniswinst.

5.6 Potentieel op kenniswinst

De genomen stalen zijn niet gewaardeerd of geanalyseerd. Enig natuurwetenschappelijk onderzoek in de vorm van ¹⁴C-datering heeft geen potentieel op kenniswinst. De datering van de sporen kon

achterhaald worden aan de hand van het aardewerk en de vergelijking met de sporen uit de noordelijk gelegen zone.

Binnen het plangebied zijn geen andere contexten aangetroffen die relevant waren om te bemonsteren en verder te onderzoeken. Zo waren noch structuren, noch diepe en 'rijke' sporen aanwezig.

5.7 Exploitatie kenniswinst

Niet van toepassing.

5.8 Waardering en analyse

Niet van toepassing.

5.9 Bewaring en deponering

Alle ingezamelde stalen werden aan een basisregistratie en assessment onderworpen en voorlopig bewaard volgens de beschreven methoden in de Code van Goede Praktijk.

Op basis van de waardering van de stalen en de bepaling van de mogelijkheden tot exploitatie van kenniswinst kon bepaald worden dat de stalen geen verder potentieel op kennisvermeerdering kennen. Ze worden om deze reden gedeselecteerd en niet weerhouden voor bewaring.

De stalen bieden geen meerwaarde bij het beantwoorden van de onderzoeksvragen. De sporen waaruit ze afkomstig zijn konden door middel van het vondstenmateriaal voldoende bestudeerd worden. Deze stalen worden niet in bewaring genomen en dus gedeselecteerd.

Deze deselectie gebeurde door de erkende archeoloog in samenspraak met de (materiaal)specialisten en met goedkeuring van de zakelijkrechthouders en/of gebruikers van het archeologisch ensemble. Een lijst van de stalen is opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 16: Oplijsting en motivatie voor bewaring of deselectie van de stalen.

MONSTER NR	SPOOR NR	STAALTYPE	AANTAL	BEWARING/ DESELECTIE	MOTIVATIE
M1	3010	HK	1	Deselectie	Geen verder potentieel tot kennisvermeerdering
M2	2003	HK	1	Deselectie	Geen verder potentieel tot kennisvermeerdering
M3	1008	HK	1	Deselectie	Geen verder potentieel tot kennisvermeerdering

6 Synthese onderzoeksresultaten

6.1 Datering en interpretatie van de archeologische site

Tijdens de archeologische opgraving aan de Poekestraat-Jasmijnstraat te Ruiselede werden verschillende sporen aangesneden. Op basis van het sporenbestand en de vondstenanalyse kunnen enkele gebruiksfasen binnen het terrein onderscheiden worden. De sporen omvatten paalkuilen, kuilen en greppels. Er zijn geen gebouwstructuren vastgesteld, het blijkt in alle periodes te gaan om de periferie van een bewoningssite.

6.2 De onderzoeksresultaten in een ruimer archeologisch, historisch en cultureel kader

In de onmiddellijke omgeving van het plangebied werden reeds drie opgravingen uitgevoerd met uitstekende resultaten: Ruiselede Ommegangstraat (ID77323)⁷³ circa 200 m ten noorden van het plangebied, Ruiselede Bundingstraat (ID213065)⁷⁴ circa 400 m ten zuidwesten van het plangebied en Ruiselede Poekestraat (ID980928)⁷⁵ direct ten noorden en westen aan het plangebied. Hierbij werden sporen uit verschillende periodes aangetroffen. Er werd bij de uitvoering van het bureauonderzoek dan ook een algemene verwachting opgesteld op sporen van de prehistorie tot de nieuwste tijd.⁷⁶

Steentijd

Bij eerder onderzoek op het aanpalende terrein aan de Poekestraat zijn negen vuursteenvondsten uit het (vroeg- en midden-)mesolithicum en midden- tot laat-neolithicum opgegraven.⁷⁷ Op de opgravingen van de Ommegangstraat en de Bundingstraat zijn ook enkele verspreide vuursteenvondsten gedaan.⁷⁸ Tijdens de huidige opgraving werd een mogelijk afgeknotte afslag met enkele retouches gevonden.

Het is dus duidelijk dat het steeds om enkele los verspreide vondsten gaat, die moeilijk aan een nederzetting te relateren zijn. Er kan geen synthese afgeleid worden, maar de vondsten bevestigen de prehistorisch aanwezigheid in het gebied.

Bronstijd

Op de opgraving aan de Bundingstraat is een grafheuvel uit de bronstijd aangetroffen. Aan de Ommegangstraat zijn drie paalkuilen en een langwerpig spoor op basis van het vondstmateriaal in deze periode gedateerd.⁷⁹ Binnen het plangebied aan de Poekestraat werd een enkele kuil met daarin zeer typerende potvormen uit de late bronstijd aangetroffen. Bronstijdbewoning werd verder niet vastgesteld, maar wel in de nabije omgeving vermoed.⁸⁰ Tijdens het voorliggende onderzoek werden geen resten uit de bronstijd waargenomen.

⁷³ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; CAI 2023

⁷⁴ MOSTERT 2017; CAI 2023

⁷⁵ DYSELINCK 2020

⁷⁶ NOTE 2021

⁷⁷ DYSELINCK 2020

⁷⁸ DECONYNCK & BEEK 2010; MOSTERT 2017; CAI 2023

⁷⁹ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; MOSTERT 2017; CAI 2023

⁸⁰ DYSELINCK 2020

IJzertijd

Occupatie uit de ijzertijd is in de ruime omgeving vrij schaars. Enkel de opgravingen net ten noorden, aan de Ommegangstraat en de Poekestraat hebben ijzertijdsporen en -vondsten opgeleverd.⁸¹

Tijdens voorliggende opgraving zijn een aantal sporen, waaronder kuilen en paalkuilen aangetroffen die op basis van het aardewerk in de ijzertijd geplaatst kunnen worden. Er zijn hierin echter geen structuren herkend. Omwille van de lage densiteit en het ontbreken van structuren, rijst het vermoeden dat de sporen binnen het plangebied deel uitmaken van de periferie van een nederzetting die zich vermoedelijk ten oosten tot zuidoosten uitstrekt.

Romeinse periode

In de omgeving hebben alle grootschalige opgravingen Romeinse sporen opgeleverd. Zowel aan de Ommegangstraat en de Bundingstraat zijn sporen en vondsten uit deze periode aangetroffen.⁸² Ter hoogte van de opgraving aan de Poekestraat beheerst de Romeinse occupatie de site. De nederzetting bestaat uit gebouwplattegronden met verschillende bijgebouwen en kuilen.⁸³

De huidige opgraving leverde enkele sporen uit de Romeinse periode op. Deze sluiten aan bij de sporen uit de opgraving aan de Poekestraat, net ten noorden. Zo kon het verdere verloop in zuidwestelijke richting van een erfafbakeningssgreppel vastgesteld worden. Daarnaast zijn ook enkele paalkuilen en een kuil in de Romeinse periode te dateren. Zij vormen de periferie van een nederzetting.

Middeleeuwen en nieuwe-nieuwste tijd

Aan de Ommegangstraat is volgens de rapportage een deel van een plattegrond uit de volle middeleeuwen gevonden. De interpretatie is echter onzeker.⁸⁴ Ook de opgraving aan de Bundingstraat heeft een aantal middeleeuwse sporen opgeleverd, hoewel deze moeilijker te dateren zijn.⁸⁵ Tijdens de opgraving aan de Poekestraat is een compleet volmiddeleeuws erf, met woonstructuur, waterput en erfgreppel opgegraven.⁸⁶

Binnen het plangebied zijn enkele sporen aangetroffen die duidelijk jonger zijn en eerder vanaf de late middeleeuwen gedateerd kunnen worden. Zij kunnen niet gerelateerd worden aan sporen op de andere opgravingen, ze zijn eerder het gevolg van het gebruik van het terrein als akkerland. Volgens historische kaarten is het terrein immers sinds de 18de eeuw in gebruik als akkerland.

In het noorden van het onderzochte terrein zijn nog enkele noordoost-zuidwest georiënteerde en één noord-zuid lopende drainagebuizen waargenomen. Ook deze sluiten aan bij de vroeger opgraven sporen op het noordelijke terrein. Deze drainage is het gevolg van vrij recente pogingen het terrein te ontwateren.

6.3 Confrontatie met resultaten vooronderzoek

De verwachtingen van de archeologienota met ID17831⁸⁷ werden ingelost. Aan de hand van historische informatie, kaartmateriaal en CAI-waarden werd een archeologische site verwacht binnen het plangebied. In de onmiddellijke omgeving werden reeds drie opgravingen uitgevoerd, waarvan één op het terrein net ten noorden. Van de daar aangetroffen sporen kon geen begrenzing worden bepaald.

⁸¹ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; CAI 2023

⁸² DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; MOSTERT 2017; CAI 2023

⁸³ DYSELINCK 2020

⁸⁴ DECONYNCK & BEEK 2010, DECONYNCK & BEEK 2011; CAI 2023

⁸⁵ MOSTERT 2017; CAI 2023

⁸⁶ DYSELINCK 2020

⁸⁷ NOTE 2021

Er werd verwacht dat de bewoningssporen, zowel Romeins als middeleeuws, zich ook zouden vertonen richting het zuiden ter hoogte van het huidige terrein. Ook resten uit andere periodes werden niet uitgesloten.

Deze verwachtingen werden deels ingelost. De archeologische opgraving leverde verschillende sporen op. Binnen het onderzoeksgebied werden paalkuilen, kuilen en greppels aangetroffen, deze dateren voornamelijk uit de ijzertijd en de Romeinse periode. Ze vertonen een lage densiteit en lijken tot de rand van een nederzetting te behoren. In de clusters van paalkuilen kunnen geen structuren worden herkend en de meeste sporen vertoonden geen onderling verband.

Hoewel duidelijke bewoningsstructuren zoals gebouwen afwezig zijn, kon aan de hand van de sporen en het vondstmateriaal aangetoond worden dat er menselijke activiteit was gedurende verschillende periodes.

6.4 Aanwezigheid archeologisch erfgoed na de opgraving

6.4.1 Niet opgegraven archeologisch erfgoed

De advieszone bepaald na het vooronderzoek, werd integraal opgegraven. Op basis van de resultaten wordt vermoed dat (een deel van) de nederzetting zich buiten het plangebied uitstrekt. Binnen het plangebied zelf is geen niet-opgegraven archeologisch erfgoed meer aanwezig.

6.4.2 Zones zonder archeologisch erfgoed

Het grootste deel van het plangebied was in goede staat. De opgemeten verstoringen zijn lokaal en eerder kleinschalig te noemen. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kunnen bijgevolg geen duidelijke omvangrijke zones aangeduid worden waar geen archeologisch erfgoed aanwezig was of kon/kan zijn.

6.5 Onderzoeksvragen: antwoorden

Bodem, stratigrafie en paleolandschap

- Op welke hoogte bevindt zich de natuurlijke bodem?

Het vlak werd tijdens de opgraving aangelegd op de natuurlijke bodem. Dit bevond zich op een hoogte tussen + 15,30 en + 15,73 m TAW. De hoogtes van het maaiveld schommelen tussen + 15,84 en + 16,35 m TAW. De aanlegdiepte onder het maaiveld bedraagt dus tussen 45 en 70 cm. Het terrein helt in westelijke richting licht af. De hoogste waarden zijn in het noordoosten van het plangebied opgemeten.

- Welke zijn de waargenomen horizonten in de bodem, beschrijving + duiding?

De bodemopbouw bleek binnen het volledige plangebied gelijkaardig. Bovenaan bevindt zich een donkerbruine ploeglaag (Ap-horizont), deze bestond uit matig humeuze zandleem met matig veel wortels. Daaronder bevond er zich een ABp overgangshorizont, bestaande uit zware zandleem, matig gebioturbeerd door wortel- en wormgangen, met enkele ijzer- en mangaanvlekken. Onder de ABp overgangshorizont bevond zich een Bt horizont. De moederbodem (Cg horizont) ten slotte is geelbruin lemig zand met matig veel ijzervlekken.

- Wat was de genese van de bodemhorizonten?

Binnen het plangebied treffen we bovenaan een Ap horizont, deze is antropogeen opgebracht. De Bt en de Cg horizont zijn natuurlijk.

- Hoe kaderen de bevindingen omtrent de opbouw en de genese van de bodem binnen de kennis van het ruimere paleolandschap?

De bodem in het plangebied komt overeen met de verwachtingen wanneer gekeken wordt naar het omliggend landschap. Het plangebied bevindt zich in een akkerlandcontext, waar vaak de top van de bodem is opgenomen in de ploeglaag.

- Wat is de relatie tussen de bodem, de landschappelijke context en de archeologische sites?

Hieruit bleek dat het onderzoeksterrein zich in de zandleem- en leemstreek bevindt. Het is gelegen in het kustlandschap van centraal West-Vlaanderen, met name op de Cuesta van Tielt. Hier zorgen de licht afhellende lagen van mariene sedimenten die gedurende het neogeen en paleogeen (tertiair) zijn afgezet voor zeer specifieke reliëfvormen die de morfologie en structuur van het landschap in belangrijke mate bepalen. Beken en kleine riviertjes ontwateren het landschap en versnijden het reliëf. Over het tertiair substraat heen ligt een quartair zandleemdek, dat gedurende het pleistoceen is afgezet. De opgraving situeert zich op een locatie die in de oudste periode vaak werd uitgezocht om te bewonen, met name in een cuesta-landschap niet ver van een waterloop.

- Waardoor kan het ontbreken van een horizont verklaard worden?

Het plaatselijk ontbreken van de Bt horizont kan verklaard worden door het langdurig gebruik van het terrein als landbouwgrond, hierbij werd een deel van deze horizont vergraven. Ook de vrij dikke ploeglaag getuigt hiervan.

- Wat was de opbouw van de antropogene stratigrafie van het onderzoeksterrein? Wat is de relatie tussen de stratigrafie van het terrein en de verschillende sites (per occupatiefase?)

Alle aangetroffen sporen bevinden zich ter hoogte van de moederbodem. Er zijn geen andere relevante archeologische lagen aangetroffen.

Sporen en structuren algemeen

- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving. Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen? Hoe is de bewaringstoestand van de sporen? Wat is de relatie tussen de bodem en de archeologische sporen?

Er zijn binnen het plangebied sporen aanwezig. Tijdens de opgraving werden verspreid over de vier aangelegde werkputten verschillende sporen aangetroffen. In totaal gaat het om 66 uitgedeelde spoornummers. Na het couperen bleken 30 sporen natuurlijk van aard te zijn. De antropogene sporen behoren tot een beperkt aantal categorieën en omvatten paalkuilen, kuilen en greppels. Verder zijn in het zuidwesten van het onderzoeksgebied twee recente verstoringen herkend en in het noorden van het terrein bevinden zich enkele drainagebuizen. De bewaringstoestand van de sporen is goed te noemen.

- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?

In de clusters van paalkuilen kunnen geen structuren worden herkend, en de meeste sporen vertoonden geen onderling verband.

- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?

De sporen en vondsten behoren tot meerdere periodes. Uit de steentijd werd een afslag in vuursteen aangetroffen, deze kan niet aan een spoor gerelateerd worden.

Daarnaast zijn een aantal sporen, waaronder kuilen en paalkuilen aangetroffen die op basis van het aardewerk in de ijzertijd geplaatst kunnen worden. Andere sporen behoren tot de Romeinse periode. Deze sluiten aan bij de sporen uit de opgraving aan de Poekestraat, net ten noorden. Zo kon het verdere verloop in zuidwestelijke richting van een erfafbakingsgreppel vastgesteld worden. De sporen uit de ijzertijd en de Romeinse periode maken deel uit van de periferie van een nederzetting. Er zijn tijdens de opgraving geen structuren herkend.

Er zijn enkele paalsporen aangetroffen die duidelijk jonger zijn en eerder vanaf de late middeleeuwen gedateerd worden. Ze zijn te relateren aan het gebruik van het terrein als akkerland.

- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten? Zo ja, hoeveel niveaus zijn te onderscheiden? Wat is de omvang? Komen oversnijdingen voor?

Er zijn tijdens de opgraving geen indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten vastgesteld.

- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (inclusief de argumentatie?)

De vindplaats uit de steentijd betreft slechts één vuursteen, ook binnen de omringende opgravingen werd telkens een kleine hoeveelheid vuursteen waargenomen. Het is dus duidelijk dat het steeds om enkele los verspreide vondsten gaat, die moeilijk aan een nederzetting te relateren zijn.

Zowel de sporen uit de ijzertijd en de Romeinse periode zijn niet begrensd. In beide gevallen zijn ook geen gebouwstructuren vastgesteld. Omwille van de lage densiteit en het ontbreken van structuren, rijst het vermoeden dat de sporen binnen het plangebied deel uit te maken van de periferie van een nederzetting. Op basis van de informatie uit de verschillende omringende opgravingen bevinden de kernen van de nederzettingen zich vermoedelijk ten oosten tot zuidoosten.

- Wat is de vastgestelde bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?

Voor de vindplaats uit de steentijd geldt dat de vondst buiten context aangetroffen werd, dit wijst mogelijk op een slechte bodembewaring en dus ook op een slechte bewaring van in situ steentijdcontexten. De sporen en vondsten uit de ijzertijd en de Romeinse periode zijn matig goed bewaard.

Er dienen geen toekomstige onderzoeken meer uitgevoerd te worden om de sporen aangetroffen binnen het plangebied beter te begrijpen. Daartoe zijn de aangetroffen materiaalcategorieën en de genomen stalen voldoende onderzocht. De vondsten leidden reeds in de context van dit onderzoek tot enige kennisvermeerdering. Echter kan het aardewerk uit de ijzertijd en de Romeinse periode, net als de aangetroffen vuursteen nog wel een informatiewaarde hebben. Bij eventueel verder onderzoek in de omgeving of binnen een ruimer kader kunnen ze als vergelijkend materiaal gebruikt worden. Voor het metaal, de bouwkeramiek en de stukken houtskool geldt dat alle informatiewaarde die mogelijk was reeds behaald is. Verder onderzoek zal in deze gevallen geen kenniswinst opleveren.

7 Samenvatting

Het voorliggend eindverslag omvat de beschrijving van de resultaten van de uitgevoerde archeologische opgraving aan de Poekestraat-Jasmijnstraat te Ruiselede. Dit onderzoek werd geadviseerd in de “Archeologienota: Vooronderzoek Ruiselede Poekestraat-Jasmijnstraat” (AN ID17831). Het daarin uitgevoerde vooronderzoek omvatte enkel een bureauonderzoek met een advies tot opgraven.

De opdrachtgever plant binnen het plangebied een verkaveling. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. Tussen 7 en 13 september 2021 werd de opgraving uitgevoerd.

De opgraving heeft als uiteindelijk doel meer inzicht op te leveren over de aard, de omvang, de inrichting en eventueel de fasering van de aangetroffen archeologische vindplaats minstens bestaande uit inheems-Romeinse nederzettingssporen. Hierbij is ook de relatie tot de bodem en het landschap van belang. Tenslotte dient het onderzoek van deze archeologische vindplaats gekaderd te worden binnen de onderzoeksresultaten van drie opgravingen in de nabije omgeving, namelijk Ruiselede Ommegangstraat, Ruiselede Bundingstraat en Ruiselede Poekestraat.

De verwachtingen uit de archeologienota werden deels ingelost. Tijdens de archeologische opgraving aan de Poekestraat-Jasmijnstraat werden verschillende sporen aangesneden. Op basis van het sporenbestand en de vondstenanalyse kunnen enkele gebruiksfasen binnen het terrein onderscheiden worden, ze dateren voornamelijk uit de ijzertijd en de Romeinse periode. De sporen omvatten paalkuilen, kuilen en greppels. Er zijn geen gebouwstructuren vastgesteld, het blijkt te gaan om de periferie van een bewoningssite. Er zijn daarnaast ook enkele paalsporen aangetroffen die duidelijk jonger zijn en eerder vanaf de late middeleeuwen gedateerd worden. Ze zijn te relateren aan het gebruik van het terrein als akkerland.

Concluderend kan worden gesteld dat het onderzoek te Ruiselede de informatie over de ijzertijd en de Romeinse periode uit de omringende opgravingen heeft weten aan te vullen. Hoewel duidelijke bewoningsstructuren zoals gebouwen afwezig zijn, kon aan de hand van de sporen en het vondstmateriaal aangetoond worden dat er menselijke activiteit was gedurende verschillende periodes.

8 Lijsten

8.1 Figurenlijst

Figuur 1: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto.	8
Figuur 2: Veilige afstand bewaard tot omheining in het noorden van het plangebied.	11
Figuur 3: Veilige afstand bewaard tot de straat in het zuidwesten van het plangebied.	11
Figuur 4: Plangebied op het DHM met aanduiding waterlopen (digitaal; 1:1; 01/08/2022).	15
Figuur 5: Referentieprofiel 4.1 uit nota ID6975.	17
Figuur 6: Referentieprofiel 6.2 uit nota ID6975.	18
Figuur 7: Profiel 1.1 in werkput 1.	19
Figuur 8: S3005 in WP3 in het vlak (links); in coupe (rechts).	27
Figuur 9: S3010 in WP3 in coupe met vondst handgevormd aardewerk in het profiel.	27
Figuur 10: S4012 in WP4 in het vlak.	28
Figuur 11: S4012 in WP4 in coupe.	28
Figuur 12: S3011 in WP3 in het vlak.	29
Figuur 13: S3011 in WP3 in coupe.	29
Figuur 14: S4002 in WP4 in het vlak (links op de overzichtsfoto).	30
Figuur 15: S3019 in WP3 in coupe.	31
Figuur 16: S3007 (vertakking greppel) in WP3 in coupe.	31
Figuur 17: S4002 in WP4 in het vlak (plaatselijk VL2).	32
Figuur 18: S1009 in WP1 in coupe met aardewerken omhulsel.	32
Figuur 19: Allesporenkaart opgraving Poekestraat met aanduiding van de Romeinse sporen in geel.	36
Figuur 20: Allesporenkaart opgraving Poekestraat met aanduiding van de middeleeuwe sporen in groen.	39

8.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op de topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 29/07/2022).	2
Plan 2: Plangebied op de kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 29/07/2022).	3
Plan 3: Plangebied op kadasterkaart (GRB) met projectie van de aangetroffen sporen (digitaal; 1:1; 06/05/2022).	4
Plan 4: Overzicht werkputten met oppervlaktes en niet opgegraven zones, weergegeven op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:1; 01/08/2022).	12
Plan 5: Detail van het plangebied op het DHM (digitaal; 1:1; 01/08/2022).	15
Plan 6: Plangebied op GRB met aanduiding bodemkundige profielregistraties en relevante referentieprofielen tijdens onderzoek op noordelijk gelegen terrein nota (ID6975) (digitaal; 1:250; 01/08/2022).	18
Plan 7: Algemeen sporenplan van het onderzoek op GRB (digitaal; 1:1; 27/07/2022).	22
Plan 8: Chronologisch sporenplan van het onderzoek op GRB (digitaal; 1:1; 27/07/2022).	23
Plan 9: Weergave van de vlakhoogtes op GRB (digitaal; 1:1; 27/07/2022).	24
Plan 10: Weergave van de maaiveldhoogtes op het DHM (digitaal; 1:1; 27/07/2022).	25
Plan 11: Syntheseplan steentijd: aanduiding van de verschillende sites met steentijdvondsten en/of -sporen volgens de CAI geplot op DHM (1:1; digitaal; 27/07/2022).	33
Plan 12: Syntheseplan ijzertijd: aanduiding van de verschillende sites met ijzertijdoccupatie volgens de CAI geplot op DHM (1:1; digitaal; 27/07/2022).	35
Plan 13: Syntheseplan Romeinse periode: aanduiding van de verschillende sites met Romeinse occupatie volgens de CAI geplot op DHM (1:1; digitaal; 27/07/2022).	37
Plan 14: Datering sporen met aansluiting sporen opgraving Poekestraat, weergegeven op GRB (digitaal; 1:1; 27/07/2022).	38

8.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Werkput 4 Profiel 1 uit nota ID6975.	16
Tabel 2: Werkput 6 Profiel 2 uit nota ID6975.	17

Tabel 3: Overzicht oppervlaktes en vlakhoogtes werkputten.....	21
Tabel 4: Overzicht aantal sporen per type.....	26
Tabel 5: Vondsten.....	41
Tabel 6: Geraadpleegde interne BAAC-specialisten.....	42
Tabel 7: Gehanteerde chronologie handgevormd aardewerk.....	42
Tabel 8: Inventaris Romeins aardewerk.....	44
Tabel 9: Inventaris vuursteen.....	46
Tabel 10: Inventaris metaal.....	47
Tabel 11: Inventaris natuursteen.....	48
Tabel 12: Inventaris bouwkeramiek.....	49
Tabel 13: Inventaris organisch materiaal.....	50
Tabel 14: Stalen.....	52
Tabel 15: Inventaris stalen.....	52
Tabel 16: Oplijsting en motivatie voor bewaring of deselectie van de stalen.....	53

9 Bibliografie

- AGIV, 2023a. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Digitaal Hoogte Model II. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2023b. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Grootchalig Referentiebestand (GRB). Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- AGIV, 2022. Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <https://www.geopunt.be/>.
- CAI, 2023. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.
- CLAUS, A. et al., 2018. *Nota Ruiselede - Poekestraat Krasnikstraat*, Mariakerke-Gent.
- DE CLERCQ, W. & DEGRYSE, M., 2008. The mineralogy and petrography of Low Lands Ware 1 (Roman lower Rhine-Meuse-Scheldt basin; the Netherlands; Belgium; Germany). *Journal of Archaeological Science*, 35, pp.448–458.
- DECONYNCK, J. & BEEK, W., 2010. *Archeologisch onderzoek Ruiselede Ommegangstraat*, Nijlen.
- DECONYNCK, J. & BEEK, W., 2011. Metaaltijdsporen bij opgravingen aan de Ommegangstraat te Ruiselede (2009-2010); een voorlopige analyse (prov. West-Vlaanderen). *Lunula Archaeologia Protohistorica*, XIX, pp.83–90.
- DUSAR, M., DRESEN, R. & DE NAEYER, A., 2009. *Natuursteen in Vlaanderen, versteend verleden* Renovatie., Mechelen: Wolters Kluwer België NV.
- DYSELINCK, T., 2020. *Eindverslag opgraving Ruiselede, Poekestraat*. BAAC Vlaanderen Rapport 1458, Gent. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/rapporten/eindverslagen/980>.
- VAN HECKE, E. et al., 2010. *Atlas van België. Landschappen, platteland en landbouw.*, Academia Press.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000.*, Leuven.
- MOSTERT, M., 2017. *Ruiselede Bundingstraat Opgraving*, 'S Hertogenbosch.
- NOTE, K., 2021. *Archeologienota: Ruiselede, Poekestraat*. BAAC Vlaanderen Rapport 1719, Gent. Available at: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/17831>.
- VAN RANST, E. & SYS, C., 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000). , (April), p.361.
- STUART, P., 1963. *Gewoon aardewerk uit de Romeinse legerplaats en de bijbehorende grafvelden te Nijmegen, Beschrijving van de verzamelingen in het Rijksmuseum G.M. Kam te Nijmegen VI*, Leiden.
- VERMEULEN, F., HAGEMAN, B. & WIEDEMANN, T., 1998. Antieke lijnen in het landschap. *VOBOV-Info*, 48, p.32.
- WILLEMS, S., 2005. *Roman pottery in the Tongeren reference collection: mortaria and coarse wares*,

Brussel.

10 Bijlagen

10.1 Sporenlijst

10.2 Fotolijst

10.3 Vondstenlijst

10.4 Monsterlijst

10.5 Assessmenttabel handgevormd aardewerk

10.6 Oplijsting en motivatie voor bewaring of deselectie van de vondsten